

Бюлетинът е изготвен по последни данни публикувани към Септември 2018 г.

Цитираните данни в бюлетина са последните данни, публикувани в официалните източници: Министерство на финансите, Българска народна банка, Национален статистически институт, Национална агенция по заетостта.

Електронната система, използвана за теглене на данни от официалните източници е CEIC Data Manager.

Обединена българска банка
Структура
Главен икономист

За контакти:

Петя Цекова
Главен икономист
e-mail:
Petia.Tsekova@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2980

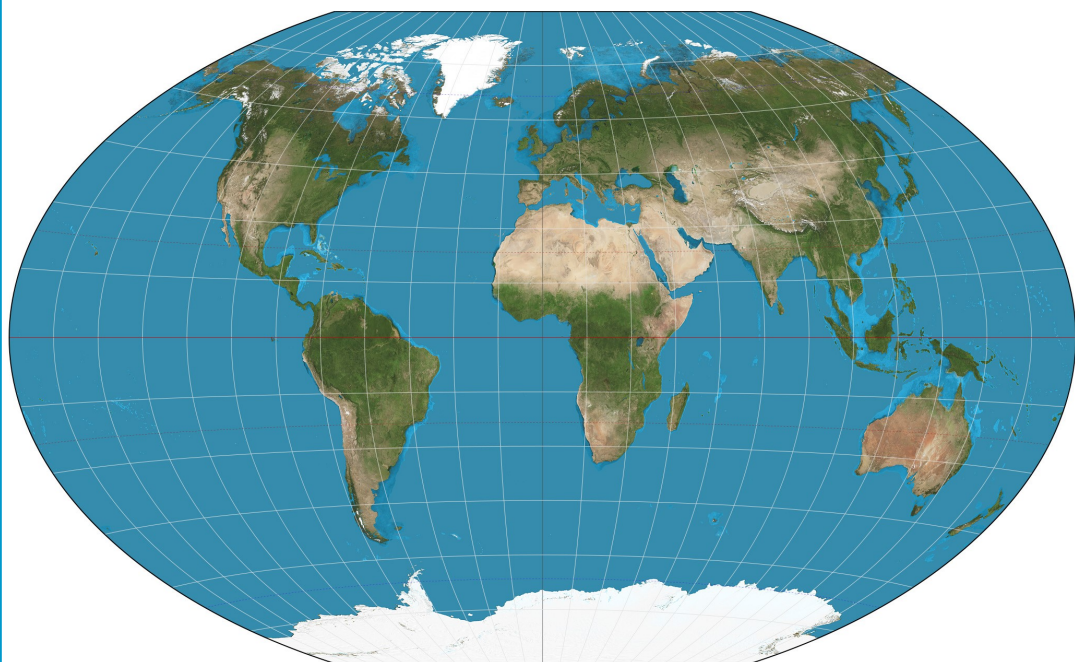
Зафира Боюклиева
Главен анализатор
e-mail:
Zafira.Boyuklieva-Petrova@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2981

Петър Игнатиев
Главен анализатор
e-mail:
Petar.Ignatiev@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2982

Източник: https://en.wikipedia.org/wiki/World_map

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Септември 2018 г.

гр. София

- Анкетираните прогностици в проучването на професионалните прогнози на ЕЦБ за третото тримесечие на 2018 г. отчитат прогнозни точки за годишна хармонизирана-инфлация, която е средно 1,7% за всяка година от 2018, 2019 и 2020. Очакванията в проучването за реално нарастване на БВП в еврозоната са съответно 2,2%, 1,9% и 1,6% за 2018, 2019 и 2020 г. Очакванията за ниво на безработица са съответно 8,3%, 7,9% и 7,6% за 2018 г., 2019 г. и 2020 г.
- Равнището на безработица в Обединеното кралство се запази стабилно на 4% през трите месеца до юли 2018 г., което е най-ниското ниво от 1975 г.
- Американската безработица остана непроменена на 3,9% през август 2018 г. Този процент на безработица е под средната стойност от 5,77% за периода от 1948 г. до 2018 г.
- Японската икономика вероятно ще продължи умереното си разширяване. Вътрешното търсене вероятно ще последва възходящ тренд, като се запази умерен цикъл от приходи до запазване на разходите както в корпоративния, така и в домакинския сектор, главно на фона на успешно приспособяващите се финансови условия и на основата на държавните разходи. Износът се очаква да продължи да бъде умерено увеличаващ се на фона на стабилния растеж в отвъдморските икономики.
- Коефициентът на безработица в Китай намаля до 3,83% през второто тримесечие на 2018 г. от 3,89% през първото тримесечие на 2018 г. Това е най-ниското равнище на безработица от 2002 г. насам. Президентът на САЩ Доналд Тръмп наложи мита от 10% над допълнителен внос на китайски стоки за 200 милиарда долара от 24 септември. Митата първоначално ще са 10%, но ще се увеличат до 25% до края на годината.
- Турската лира се обезцени с 34,59% - от 4.9027 TRY / USD към 31 юли 2018 до 6.5986 TRY / USD към 31 август 2018 г. През август 2018 г. инфлацията на потребителските цени в Турция се повиши до 17,90% в сравнение с 15,85% през предходния месец. Ако турските власти се стремят да стабилизируют валутния курс и да подкрепят ценовата стабилност, трябва да се очакват стандартни мерки за строги икономии - рязко увеличаване на лихвените проценти, драстично намаляване на публичните разходи. Другата алтернатива е някои форми на капиталов контрол. И двата сценария биха довели до голяма вълна от затруднение на турските фирми и забавяне на икономиката.
- Лихвените проценти на ЕЦБ по основните операции по рефинансиране и по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение ще останат непроменени - съответно 0,00%, 0,25% и - 0,40%, поне до лятото на 2019 г. ЕЦБ очаква намаляването на месечните покупки на нетни активи от 30 млрд. Евро на 15 млрд. Евро в края на септември 2018 г. и приключване на покупките на нетни активи в края на декември 2018 г.
- Английската централна банка гласува единодушно да остави банковия лихвен процент на 0,75% на 13 септември 2018 г., следвайки увеличение от 25% на предишната среща. Решението беше в съответствие с пазарните очаквания. Комитетът гласува единодушно да запази запасите от покупки на корпоративни облигации с нетърговска инвестиция, финансирани от емитирането на резерви на централната банка, на 10 млрд. Паунда и запасите от покупки на държавни облигации в Обединеното кралство, финансирани от емитирането на резерви на централната банка, на 435 млрд. паунда.
- Тъй като икономиката се засили, Федералният Комитет по Операции на Открития Пазар (FOMC) постепенно повиши лихвения процент на федералните фондове от ерата на кризата, близо до нула, към по-нормални нива, в момента в диапазона от 1,75% -2%. Както се посочва в последното изявление на FOMC, ако силният ръст на приходите и работните места продължи, вероятно ще бъде подходящо по-нататъшното постепенно увеличение на лихвения процент.
- Японската централна банка възнамерява да запази настоящите изключително ниски нива на краткосрочните и дългосрочните лихвени проценти за по-дълъг период от време, като вземе предвид несигурността по отношение на икономическата активност и цените. Банката ще купува японски държавни облигации (JGB), така че 10-годишните доходи на японски държавни ценни книжа ще останат около нула процента.

- *Китайската народна банка (PBC) реши да коригира изискването за рискови резерви върху форуърдните продажби на FX на финансовите институции от 0 до 20% , в сила от 6 август 2018 г.*
- *Комитетът по паричната политика на Турската централна банка на 13.09.2018 г. реши да увеличи основният лихвен процент (за едноседмичните репо сделки) от 17, 75% на 24%.*
- *Суровият петрол поскъпна с 3.66 USD или 5.34% до 72.25 USD / барел на 25 септември от 68.59 USD / барел на 27 август (предния месец).*
- *През седмицата продължи покачването на цените на основните зърнени контракти на повечето борсови пазари. На Софийска стокова борса АД цените на контрактите се запазиха.*

- За януари – юли 2018 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 1191 млн. евро (2,3% от БВП)
- За януари – юли 2018 г., преките инвестиции в България възлизат на 219.9 млн. евро (0,4% от БВП) и намаляват с 63% на годишна база
- Към края на август 2018 г. чуждестранните резерви на България са в размер на 46,9 млрд. лева и нарастват с 1% на месечна база и с 2% спрямо края на 2017 г.
- Сезонно изгладените данни на НСИ показват растеж от 3,4% на БВП на България през второто тримесечие на 2018 г. на годишна база и ръст от 0,8% на тримесечна база
- През август 2018 г. стопанската конюнктура в страната се оценява като неблагоприятна. Общият показател на бизнес климата намалява с 2.9 пункта спрямо нивото си от юли до 29.2%, като понижението на показателя е регистрирано във всички наблюдавани сектори - промишленост, строителство, търговия на дребно и услуги
- По предварителни данни през юли 2018 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, намалява с 1,2% в сравнение с юни 2018 година. През юли 2018 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистрирано увеличение от 1,0% спрямо съответния месец на 2017 г.
- По предварителни сезонно изгладени данни през юли 2018 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени нараства с 0,2% спрямо предходния месец
- По предварителни данни през юли 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 1,5% над равнището от предходния месец. През юли 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 0,9%
- През август 2018 месечната инфлация в България е 0,1%, годишната инфлация достига 3,5%, а средногодишната е 2,6%
- Общият индекс на цените на производител през юли 2018 г. намалява с 0,8% в сравнение с предходния месец и нараства с 4,7% спрямо юли 2017 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през юли 2018 г. нараства с 0,1% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 3,4%
- Пътуванията на български граждани в чужбина през юли 2018 г. са 727.5 хил., или с 9.3% над регистрираните през юли 2017 година. През юли 2018 г. посещенията на чужденци в България са 2 152.8 хил., или с 6.5% повече в сравнение с юли 2017 година
- Приходите от нощувки през юли 2018 г. достигат 336,1 млн. лв., или с 6,0% повече в сравнение с юли 2017 г.
- През август 2018 равнището на регистрираната безработица в България намалява до 5.6% според Агенцията по заетостта
- По предварителни данни на НСИ през второто тримесечие на 2018 г. разходите на работодателите за един отработен час от наетите от тях лица нарастват с 8,5% спрямо второто тримесечие на 2017 година
- По предварителни данни на НСИ през второто тримесечие на 2018 г. БВП на един зает се увеличава с 3.0% в сравнение със същото тримесечие на предходната година
- По данни на МФ салдото по КФП на касова основа към месец юли 2018 г. е положително в размер на 2 015,0 млн. лв. и заема 1,9% от прогнозния БВП

- Към края на юли 2018 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 12 080,5 млн. евро. и заема 22,6% от прогнозния БВП
- В края на юли 2018 г. широките пари нарастват с 10% на годишна база до 90,443 млрд. лв. (87,6% от БВП). Вътрешният кредит нараства с 8,4% на годишна база до 56,495 млрд. лв. и заема 53,5% от БВП
- През август три от четирите индекса на борсата отчитат спад, както следва: SOFIX до 631.83 пункта, VGBX 40 до 122.28 пункта и BG TR30 до 521.61 пункта, а само BGREIT регистрира ръст до 177.08 пункта
- Към края на юли 2018 г. агрегираната нетна печалба на банковата система е в размер на 951 млн. лв. и нараства с 23,7% на годишна база. Към 30 юни 2018 г. съотношенията на базовия собствен капитал от първи ред, на капитала от първи ред и на общата капиталова адекватност са съответно 19.31%, 19.74% и 20.82% (при 19.34%, 19.79% и 20.91% към края на март 2018 г.).

Съдържание

I. ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни	7
Евро зона	7
Обединено Кралство Великобритания	7
САЩ	8
Япония	8
Китай	8
Турция	9
Политика на Централните банки	10
ЕЦБ	10
Централна банка на Англия	11
Федерален резерв на САЩ	12
Централна банка на Япония	13
Народна банка на Китай	13
Централна банка на Турция	14
Международни цени на борсови стоки	15
Петрол	15
Селскостопански продукти	15

II. БЪЛГАРИЯ

Външен сектор	16
Платежен баланс	16
Преки чуждестранни инвестиции	17
Международни резерви	18
Реален сектор	18
Брутен вътрешен продукт	18
Бизнес климат	19
Индекс на промишленото производство	20
Търговия на дребно	21
Строителство	21
Туризм	22
Безработица	23
Инфлация	24
Общ индекс на цените на производител в промишлеността	25
Фискален сектор	26
Бюджетно салдо	26
Държавен дълг	27
Паричен сектор	27
Капиталов пазар	28
Банков сектор	29
Приложение	31
Дефиниции и методологически бележки	50

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни

Евро зона

Анкетиранияте прогнозици в проучването на професионалните прогнози на ЕЦБ за третото тримесечие на 2018 г. отчитат прогнозни точки за годишна хармонизирана-инфлация, която е средно 1,7% за всяка година от 2018, 2019 и 2020. Очакванията в проучването за реално нарастване на БВП в еврозоната са съответно 2,2%, 1,9% и 1,6% за 2018, 2019 и 2020 г. Очакванията за нивото на безработица са съответно 8,3%, 7,9% и 7,6% за 2018 г., 2019 г. и 2020 г.

Годишният темп на инфлация в еврозоната беше потвърдена на 2% през август 2018 г., малко по-нисък от този на предходния месец с 2,1%, като цените се повишиха с по-слаб темп за услугите, енергетиката, неенергийните промишлени стоки и непреработените храни. Основната годишна инфлация, която изключва нестабилните цени на енергията, храната, алкохола и тютюна и на която ЕЦБ използва за монетарната си политика, също се потвърди на 1% през август, под стойността за предишния месец от 1.1%. На месечна база потребителските цени поскъпнаха с 0,2% през август, като се понижиха от 0,3% през юли и съвпаднаха с пазарния консенсус. Равнището на безработица в еврозоната достигна 8,2% през юли на 2018 г., същото като през предходния месец, като това ниво е най-ниската стойност от ноември 2008 г. Това е в съответствие с пазарните очаквания. Година по-рано безработицата е била по-висока на стойност от 9,1%. Анкетиранияте прогнозици в проучването на професионалните прогнози на ЕЦБ за третото тримесечие на 2018 г. отчитат прогнозни точки за годишна хармонизирана-инфлация, която е средно 1,7% за всеки от 2018, 2019 и 2020. В сравнение с предходния кръг на проучването, това представлява ревизия нагоре с 0,2% за 2018 г. и 0,1% за 2019 г., но няма промяна в очакванията за 2020 г. Средните дългосрочни инфлационни очаквания (които, както всички останали дългосрочни очаквания в това проучване, посочени за 2023 г.), остават стабилни на 1,9%. Очакванията на анкетиранияте прогнозици в проучването за реално нарастване на БВП в еврозоната са съответно 2,2%, 1,9% и 1,6% за 2018, 2019 и 2020 г.,. Това представлява ревизия с 0.2% за 2018 г. и 0.1% за 2019 г., но няма промяна за 2020 г. Средните дългосрочни очаквания за растеж на реалния БВП остават непроменени на 1.6%. Очакванията за нивото на безработица не се променят много, като стойностите са съответно 8,3%, 7,9% и 7,6% за 2018 г., 2019 г. и 2020 г. и 7,5% за дългосрочен план.

Обединено кралство Великобритания

Равнището на безработица в Обединеното кралство се запази стабилно на 4% през трите месеца до юли 2018 г., което е най-ниското ниво от 1975 г.

Годишният темп на инфлация в Обединеното кралство се повиши до 2,7% през август от 1-годишно дъно от 2,5% през юли, над пазарните очаквания от 2,4%. Това е най-високата инфлация от февруари, увеличена основно от нарастващите цени на транспорта, отдиха и култура, както и от хранителни и безалкохолни напитки. Годишният темп на инфлация, който изключва цените на енергията, храните, алкохола и тютюна, се повиши до 4 месеца на високо от 2,1% през август, от 1,9% през юли. На месечна база потребителските цени поскъпнаха с 0,7% през август, след като бяха останали непроменени през предходния месец, като също така надхвърлиха пазарните очаквания за ръст от 0,5%. Равнището на безработица в Обединеното кралство се запази стабилно на 4% през трите месеца до юли 2018 г., което е най-ниското ниво от 1975 г. насам и в съответствие с пазарния консенсус. Броят на безработните е намалял с 55 000 през февруари до април, а заетостта е нараснала с 3 000, като броят на свободните работни места е достигнал рекорден връх. Междувременно годишният ръст на заплатите се повиши от деветмесечното дъно, тъй като предприятията смятат, че е по-трудно да наемат персонал. Последните оценки показват, че средните седмични приходи за служители във Великобритания в номинално изражение (т.е. не са коригирани с инфлацията на цените) са се увеличили с 2,9% без бонусите и с 2,6%, включително бонуси, спрямо година по-рано. Междувременно средните седмични приходи за служители във Великобритания в реални стойности (т.е. коригирани с инфлация на цените) се увеличиха с 0,5%, без бонуси, и с 0,2%, включително бонуси, в сравнение с предходната година. Търсените работни места се увеличиха с 14 000 до най-високата стой-

ност от 833 000 през трите месеца до август 2018 г. от 819 000 през периода от март до май. На годишна база свободните работни места са се увеличили с 44 000.

САЩ

Американската безработица остана непроменена на 3,9% през август 2018 г. Този процент на безработица е под средната стойност от 5,77% за периода от 1948 г. до 2018 г.

Годишният темп на инфлация в САЩ спадна до 2,7% през август на 2018 г. от 2,9% през юли и под пазарните очаквания от 2,8%. Това е най-ниското отчитане за четири месеца при забавяне на цените на горивата и бензина. С изключение на храните и енергията, основната инфлация се забави до 2,2% през август от 2,4% през юли. На месечна база потребителските цени се повишиха с 0,2%, същото като през юли и съвпадат с пазарните очаквания. Увеличаването на индексите за енергия бяха основните причини за сезонно коригираното месечно увеличение. Американската безработица остана непроменена на 3,9% през август 2018 г., над пазарните очаквания от 3,8%. Все пак, безработицата остава близо до 18-годишното ниско равнище на май, тъй като броят на безработните спада с 46 хиляди до 6,23 милиона, а заетостта намалява с 423 хиляди до 155,54 милиона. Този процент на безработица е под средната стойност от 5,77% за периода от 1948 г. до 2018 г.

Япония

Японската икономика вероятно ще продължи умереното си разширяване. Вътрешното търсене вероятно ще последва възходящ тренд, като се запази умерен цикъл от приходи до запазване на разходите както в корпоративния, така и в домакинския сектор, главно на фона на успешно приспособяващите се финансови условия и на основата на държавните разходи. Износът се очаква да продължи да бъде умерено увеличаващ се на фона на стабилния растеж в отвъдморските икономики.

Японската икономика се разраства умерено, с умерен цикъл от приходи до разходи. Отвъдморските икономики продължиха да нарастват твърдо като цяло. В тази ситуация износът е в нарастваща тенденция. От страна на вътрешното търсене бизнес-фиксираните инвестиции продължиха да се развиват, като корпоративните печалби и бизнес настроението поддържаха подобряващата се тенденция. Частното потребление умерено се увеличава, макар и с колебания, на фона на постоянното подобряване на заетостта и доходите. Междувременно жилищните инвестиции са повече или по-малко постоянни. Публичните инвестиции също са повече или по-малко плоски и остават на сравнително високо ниво. Отразявайки тези увеличения на търсенето както в страната, така и в чужбина, промишленото производство се движи в нарастваща посока, а условията на пазара на труда продължават да се подобряват. Финансовите условия са успешно приспособяващи се. От гледна точка на цените годишният темп на изменение на индекса на потребителските цени (CPI, всички стоки минус прясна храна) е в диапазона от 0,5-1,0%. Очакванията за инфлацията са повече или по-малко непроменени.

Що се отнася до перспективите, японската икономика вероятно ще продължи умереното си разширяване. Вътрешното търсене вероятно ще последва възходящ тренд, като умерен цикъл от приходи към разходите се запазва както в корпоративния, така и в домакинския сектор, главно на фона на успешно приспособяващите се финансови условия и на основата на държавните разходи. Очаква се износът да продължи да бъде умерено увеличаващ се тренд на фона на стабилния растеж в отвъдморските икономики. Процентът на промените в индекса на потребителските цени може да нарасне постепенно до 2%, главно на фона на оставащата положителна нарастване на производството, а средносрочните и дългосрочните инфлационни очаквания нарастват. Процентът на безработицата в Япония достигна 2,5% през юли от 2018 г. от 2,4% през предходния месец и малко над пазарните оценки от 2,4%. Година по-рано безработицата е била 2,8%. Коефициентът на безработица в Япония възлиза на средно 2,73% за периода от 1953 г. до 2018 г.

Китай

Коефициентът на безработица в Китай намаля до 3,83% през второто тримесечие на 2018 г. от 3,89% през първото тримесечие на 2018 г. Това е най-ниското равнище на безработица от 2002 г. насам. Президентът на САЩ Доналд

Септември 2018 г.

Тръмп наложи мита от 10% над допълнителен внос на китайски стоки за 200 милиарда долара от 24 септември. Митата първоначално ще са 10%, но ще се увеличат до 25% до края на годината.

Президентът на САЩ Доналд Тръмп наложи мита от 10% над допълнителен внос на китайски стоки за 200 милиарда долара от 24 септември. Митата първоначално ще са 10%, но ще се увеличат до 25% до края на годината, което ще даде на американските компании известна отсрочка, за да пренасочат веригите си за снабдяване към алтернативни страни. В списъка с над 6000 вида китайски стоки са включени широка гама електронни продукти, рутери, устройства, свързани с интернет, устройства за предаване и приемане на данни, изображения и глас, както и много други потребителски стоки - от мебели до чанти, прахосмукачки, строителни материали и морски деликатеси. Президентът на САЩ Доналд Тръмп предупреди, че ако Китай предприеме ответни действия срещу американската индустрия или срещу фермерите, "ние незабавно ще въведем третата фаза, която е мита върху допълнителен внос за 267 милиарда долара". Китай може да отговори не само като наложи по-високи мита върху вноса от САЩ, но и също така да намали покупката на американски държавни ценни книжа. Инфлацията на потребителските цени в Китай се повиши до шестмесечен връх на годишна база от 2,3% на годишна база през август на 2018 г. от 2,1% през предходния месец и малко над пазарния консенсус от 2,2%. Увеличението се дължи на по-високите цени на храните; облекло; наем, гориво и комунални услуги. Основната годишна инфлация, която изключва променливите елементи като храни и енергия, се повиши до 2% през август от 1,9% през предходния месец. На месечна база потребителските цени нараснаха с 0,7% през август, след като през юли поскърпнаха с 0,3% и надхвърлиха пазарните очаквания от 0,5%. Това е най-високата месечна инфлация от февруари. Междувременно индексът на цените на производител се увеличи с 4,1% спрямо година по-рано през август, след увеличение от 4,6% през предходния месец и в сравнение с пазарните очаквания от 4%. Коефициентът на безработица в Китай намалю до 3,83% през второто тримесечие на 2018 г. от 3,89% през първото тримесечие на 2018 г. Това е най-ниското равнище на безработица от 2002 г. насам.

Турция

Турската лира се обезцени с 34,59% - от 4.9027 тл / щд към 31 юли 2018 до 6.5986 тл / щд към 31 август 2018 г. През август 2018 г. инфлацията на потребителските цени в Турция се повиши до 17,90% в сравнение с 15,85% през предходния месец. Ако турските власти се стремят да стабилизират валутния курс и да подкрепят ценовата стабилност, трябва да се очакват стандартни мерки за строги икономии - рязко увеличаване на лихвените проценти, драстично намаляване на публичните разходи. Другата алтернатива е някои форми на капиталов контрол. И двата сценария биха довели до голяма вълна от затруднение на турските фирми и забавяне на икономиката.

Турската икономика през второто тримесечие на 2018 г. е нараснала с 5,2% на годишна база, намалявайки темпа на растеж от 7,3% за предходния тримесечен период. Това е най-слабият растеж от последното тримесечие на 2016 г. Брутният вътрешен продукт (БВП) в Турция през второто тримесечие на 2018 г. се е увеличил с 0,90% спрямо предходното тримесечие, което е по-ниско както за усреднения темп на растеж от 1,16% за периода от 1998 г. до 2018 г., така и за тримесечния растеж от 1,5% за предходния период. В сравнение с края на месеца, турската лира се обезцени с 34,59% - от 4.9027 тл / щд към 31 юли 2018 до 6.5986 тл / щд към 31 август 2018 г. През август 2018 г. инфлацията на потребителските цени в Турция се повиши до 17,90% в сравнение с 15,85% през предходния месец. Инфлацията остана много над целта на централната банка от 5% и достигна най-високото ниво от декември 2003 г. насам, като лирата се срива до нови рекордни нива в условията на валутна криза. На месечна база потребителските цени скочиха с 2,30% през август, след като през юли поскърпнаха с 0,55% и надхвърлиха пазарните очаквания от 2,23%. На месечна база потребителските цени скочиха с 2,30% през август, в сравнение с повишението от 0,55% през юли и надхвърлиха пазарните очаквания от 2,23%. Уязвимостта на Турция се дължи на прекомерното заеми в чуждестранна валута основно от фирми и банки (на повече от 200% от текущите валутни резерви); много голям краткосрочен дълг, който трябва да бъде рефинансиран, а също и голяма амортизация на дългосрочния външен дълг, допринасящи за значителния дефицит по текущата сметка. Ако турските власти се стремят да стабилизират валутния курс и да подкрепят ценовата стабилност и ако искат да поддържат капиталовата мобилност, тъй като те трябва да привлекат капитали, единственият вариант е много строга икономическа политика (увеличение на лихвените проценти с 625 базисни точки, бързото намаляване на търсенето на вътрешния пазар, за да се поддържат външните сметки и да се избегне прекомерно инфлация), колкото и да струва твърдото икономическо приземяване. Това би било най-добрият вариант с кратка продължителност, ако политиките са убе-

дителни, но има ясна и видима политическа цена за турското правителство. Независимо от увеличаването на лихвените проценти, централната банка вече започна да предоставя ликвидност на по-високи лихвени проценти чрез специфични операции по рефинансиране, лихвените проценти по облигациите в местна валута са скочили значително и се очаква драстично съкращаване на публичните разходи. В този сценарий от решаващо значение е някаква форма на достъп до международна ликвидност, напр. потенциален заем от 15 долара от Катар и / или споразумение с МВФ. Ако икономическите, социалните или политическите разходи, свързани с такива мерки за строги икономии, се считат за твърде високи и ако целта все още е стабилизиране на валутния курс, тогава единственият вариант е налагането на някакъв вид капиталов контрол. Този контрол вероятно ще бъдат под формата на удължаване на матуритета, принудително превалутване или реструктуриране на валутните кредити и депозити. И двата сценария биха довели до голяма вълна от затруднения на турските фирми и забавяне на икономиката. Турската безработица достигна 10,2% през юни 2018 г., непроменена спрямо предходната година. Сезонно изгладеният коефициент на безработица се повиши до 10,9% през юни в сравнение с 10,6% през май.

Политика на Централните банки

ЕЦБ

Лихвените проценти на ЕЦБ по основните операции по рефинансиране и по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение ще останат непроменени - съответно 0,00%, 0,25% и – 0,40%, поне до лятото на 2019 г. ЕЦБ очаква намаляването на месечните покупки на нетни активи от 30 млрд. Евро на 15 млрд. Евро в края на септември 2018 г. и приключване на покупките на нетни активи в края на декември 2018 г.

Икономическият растеж в еврозоната остава стабилен и широкообхватен, както се потвърждава от последните данни. Предварителните цифри показват, че реалният БВП нараства с 0,4% на тримесечие през второто тримесечие на 2018 г. ЕЦБ очаква растежа да продължи. Всъщност сегашният растеж е по-къс по дължина и по-малък по размер от историческите средни стойности. Продължителността му е само пет години, а реалният БВП сега е с 10% над нивото през първото тримесечие на 2013 г. В миналото фазите на растеж са продължили средно седем и половина години от най-високите до най-високите, като БВП се е увеличил с 21% същия период. Въпреки че рисковете, свързани с перспективите за растеж на еврозоната, остават в общи линии балансирани, несигурността, възникваща от засиления глобален протекционизъм, финализирането на преговорите по Brexit и уязвимостта на развиващите се пазари станаха по-видими, отколкото преди няколко месеца. Продължаващата експанзия доведе до големи успехи в заетостта. От началото на възстановяването са създадени около 8,4 милиона работни места. Безработицата в еврозоната спадна до 8,2% през юли, най-ниското ниво за почти десет години. Благодарение на възстановяването на пазарите на труда, потребителските разходи все още са стабилни. Постоянното увеличение на компенсацията на служител увеличи разполагаемия доход на домакинствата. Освен това, ползите от по-лесния преход от безработицата към заетостта и повишената сигурност на работното място. По-ниската безработица не само стимулира разполагаемия доход на тези, които намират работа, но също така намалява и възприемания риск от загуба на работа, като по този начин работниците получават по-малко стимули да държат предпазни спестявания. Според бързи приблизителни оценки инфлацията по ХИПЦ възлезе на 2,0% през август от 2,1% през юли, което отразява най-вече по-високите цени на енергията. Въз основа на последните фючърсни цени на петрола се очаква основната инфлация да се задържи около сегашното ниво за останалата част от годината. Макар че стойностите на основната инфлация остават като цяло умерени, те се повишиха в сравнение с предишните. В перспектива основната инфлация се очаква да се вдигне към края на лятото, подкрепена от нашите мерки в областта на паричната политика и засилване на вътрешния ценови натиск, които са достатъчно стабилни, за да се противодейства на натиска надолу от поскъпването на еврото през 2017 г. Вътрешният ценови натиск постепенно се повиши на фона на продължаващата икономическа експанзия, което доведе до нарастващия ръст на заплатите. По-специално, по-големите възможности на пазарите на труда подкрепя нарастването на номиналния ръст на заплатите в отделните държави и сектори. Намаляването на натиска върху местните разходи и по-силната позиция при ценообразуването на местните фирми допълнително допринасят за по-високите цени. Освен това инфлацията на вътрешните производствени цени за нехранителни потребителски стоки се увеличи допълнително през юни, като годишният темп на растеж достигна най-

високата си стойност от края на 2012 г. Инфлацията на цените на производител на услуги се развива нагоре от второто тримесечие 2016 г.

Управителният съвет внимателно прегледа постигнатия напредък в посока трайно приспособяване на пътя на инфлацията, ръководен от три критерия: сближаване, доверие и устойчивост. За постигане на конвергенция основната инфлация трябва да е на път да достигне нива, съвместими с целта на Управителния съвет за инфлация, която е по-ниска, но близка до 2% в средносрочен план. В съответствие с този критерий прогнозите на експертите на Ерозоната през юни показват, че общата инфлация достига 1,7% през всяка от следващите три години. Това са последното от поредица от прогнози, които посочват сближаването на цялостната инфлация към целта на Управителния съвет. По отношение на доверието, несигурността около прогнозирания път на инфлацията се понижи. Освен това основната инфлация се е увеличила от много ниските равнища, наблюдавани през 2016 г., и се очаква да нарасне в условията на разрастваща се икономика, високо равнище на използване на капацитета и затягане на пазара на труда. По-силните основи на инфлационния натиск, от своя страна, трябва да преминат към цялостна инфлация. От гледна точка на устойчивостта се очаква прогнозният път на инфлацията да се запази дори след постепенното прекратяване на покупките на нетни активи. Въз основа на тази оценка Управителният съвет стигна до заключението, че е постигнат значителен напредък по отношение на устойчивата корекция. Предвид силната икономика на еврозоната, заедно с вече постигнатите ниски дългосрочни инфлационни очаквания ЕЦБ е уверена, че устойчивото сближаване на инфлацията към целта от 2% ще продължи и в следващия период, дори и след постепенното ликвидиране на покупките на активи. В резултат на това Управителният съвет на ЕЦБ взе редица решения през юни. Първо - при спазване на входящите данни, потвърждаващи нашите средносрочни перспективи за инфлацията - ЕЦБ очаква намаляването на месечните покупки на нетни активи от 30 млрд. Евро на 15 млрд. Евро в края на септември 2018 г. и приключване на покупките на нетни активи в края на декември 2018 г. Второ, ЕЦБ възнамерява да продължи да реинвестира главницата от падежиращите ценни книжа, закупени по програмата за закупуване на активи, за продължителен период от време след края на нетните покупки и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо за поддържане на благоприятни ликвидни условия и достатъчна степен на приспособяване на паричната политика.

Трето, очаква се основните лихвени проценти на ЕЦБ да останат на сегашните си нива поне до лятото на 2019 г. Основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение ще останат непроменени – 0,00%, 0,25% и – 0,40%, съответно. Заедно тези мерки ще продължат да осигуряват необходимата степен на приспособяване на паричната политика, за да се върне инфлацията до ниво, което е по-ниско, но близко до 2%. В перспектива, монетарната политика ще продължи да бъде твърдо ръководена от перспективите за ценова стабилност и позицията на ЕЦБ ще се развива по съгласуван с данните и последователен във времето начин.

Централна банка на Англия

Английската централна банка гласува единодушно да остави банковия лихвен процент на 0,75% на 13 септември 2018 г., следвайки увеличение от 25% на предишната среща. Решението беше в съответствие с пазарните очаквания. Комитетът гласува единодушно да запази запасите от покупки на корпоративни облигации с нетърговска инвестиция, финансирани от емитирането на резерви на централната банка, на 10 млрд. Паунда и запасите от покупки на държавни облигации в Обединеното кралство, финансирани от емитирането на резерви на централната банка, на 435 млрд. паунда.

В най-новите икономически прогнози на Комитета по парична политика, изложени в Доклада за инфлацията през август, БВП се очаква да нарасне средно с около 1,75% годишно през прогнозния период, като се обуславя от леко нарастващия път на банковия лихвен процент Макар и скромни по исторически стандарти, прогнозираният темп на растеж на БВП беше малко по-бърз от намаляващия темп на нарастване на предлагането, което е средно около 1,5% годишно. При много ограничена степен на изоставане, поради тази причина се очаква да се появи малка граница на прекомерно търсене до края на 2019 г. и да се изгради след това, като се пренесе в по-висок ръст на вътрешните разходи, отколкото през последните години. Приносът на външния ценови натиск, който се дължи на по-висока целева инфлация от началото на 2017 г., се очаква да намалее през прогнозния период. Взимайки тези влияния заедно и обусловени от леко нарастващия път на банковия курс, индексът на потребителските цени остава малко над 2% през по-голямата част от прогнозния период, достигайки целта през третата година. Последните новини в макроикономическите данни в Обединено

то кралство са ограничени и прогнозите на Комитета по парична политика от месец август в основни линии се потвърждават. БВП на Великобритания нарасна с 0.4% през второто тримесечие на 2008 г. и с 0.6% през трите месеца до юли. Пазарът на труда в Обединеното кралство продължава да се разширява, като безработицата пада до 4.0%, а броят на свободните работни места се увеличава. Редовното нарастване на заплатите се е увеличило до около 3% спрямо година по-рано. Индексът на потребителските цени е бил 2,5% през юли. Глобалната икономика все още изглежда нараства с по-високи темпове, въпреки че последните развития вероятно ще доведат до известна степен до увеличаване на рисковете от спад в световен ръст. В развиващите се пазарни икономики показателите за растеж продължават да се забавят и финансовите условия се засилват допълнително, в някои случаи значително. Последните съобщения за допълнителни протекционистични мерки от страна на Съединените щати и Китай, ако бъдат приложени, биха могли да имат малко по-негативно въздействие върху глобалния растеж, отколкото се очакваше по време на доклада от август. Комитета по парична политика продължава да признава, че икономическите перспективи могат да бъдат повлияни значително от ответните действия на домакинствата, бизнеса и финансовите пазари към развитието, свързано с процеса на изтегляне от ЕС. От предишното заседание на Комитета се наблюдават, най-вече на финансовите пазари, по-голяма несигурност относно бъдещото развитие на процеса на напускане. Комитетът счита, че ако икономиката продължи да се развива като цяло в съответствие с прогнозите за доклада за инфлацията от август, продължаващото затягане на паричната политика през прогнозния период би било подходящо за да се възстанови устойчивостта на инфлацията до целта от 2% в конвенционален хоризонт. Както и преди, тези прогнози бяха обусловени от очакванията за гладко приспособяване към средната стойност на редица възможни резултати за евентуалните търговски отношения на Обединеното кралство с Европейския съюз. На тази среща Комитетът прецени, че настоящата позиция на паричната политика остава подходяща. Всяко бъдещо увеличение на банковия лихвен процент вероятно ще бъде постепенно и в ограничена степен.

Федерален резерв на САЩ

Тъй като икономиката се засили, Федералният Комитет по Операции на Открития Пазар (FOMC) постепенно повиши лихвения процент на федералните фондове от ерата на кризата, близо до нула, към по-нормални нива, в момента в диапазона от 1,75% -2%. Както се посочва в последното изявление на FOMC, ако силният ръст на приходите и работните места продължи, вероятно ще бъде подходящо по-нататъшното постепенно увеличение на лихвения процент

Най-важни пунктове от речта на председателя на Фед Джером Х. Пауъл 24.08.2018 на симпозиума, спонсориран от Федералния резерв Банка на Канзас Сити, Джайксън Хоул, Уайоминг.

В хода на дългото възстановяване икономиката на САЩ се засили значително. Процентът на безработицата е намалял стабилно в продължение на почти девет години, а на 3,9% - сега е близо до 20-годишно дъно. Повечето хора, които искат да намерят работа, могат да ги намерят. Инфлацията се е увеличила и сега е близо до целта на Федералния Комитет за Операции на Открития Пазар (FOMC) от 2%, след като е преминала общо под това ниво в продължение на шест години. Със солидното доверие на домакинствата и на бизнеса, здравословни нива на създаване на работни места, увеличаване на доходите и фискални стимули, има основателни причини да се очаква това силно представяне да продължи. Тъй като икономиката се засили, FOMC постепенно повиши лихвения процент на федералните фондове от ерата на кризата, близо до нула, към по-нормални нива, в момента в диапазона от 1,75% -2%. Федералният резерв също така да намалява постепенно притежаваните от него ценни книжа, придобити в подкрепа на икономиката по време на дълбоката рецесия и дългото възстановяване, , когато тези ценни книжа се изплащат. Има два противоречиви въпроса, които редовно се появяват в дискусиите за паричната политика както във, така и извън Фед:

1. Тъй като нивото на безработица е доста под оценката за нейното дългосрочно нормално ниво, съществува риск FOMC да разхлаби монетарната политика по-рязко и това да доведе до прегряване и инфлация.

2. Без ясен знак за проблем с инфлацията, е възможно политиката за затягане на FOMC да доведе до риск от задушаване на растежа на работните места и продължаващото разширяване на икономиката.

Федералният резерв вижда сегашния път на постепенно повишаване на лихвените проценти като подхода на FOMC за сериозно управление на тези рискове. Опитът на Федералния резерв обаче води до един изключително важен урок за създателите на паричната политика: Намаляването на дългосрочните инфлационни очаквания е жизненоважно предварително условие за постигането на всички други цели на паричната политика. Федералният резерв също така съзнава, че с течение на времето инфлацията е реагира много по-малко на промените в използването на ресурсите. Докато инф-

лацията напоследък е нараснала близо до 2%, Федералният резерв не вижда ясни признаци на ускоряване над 2% и няма риск от прегряване. Федералният резерв вярва, че тази добра новина е резултат от продължаващия процес на нормализация, който постепенно се приближава до разширената оценка на FOMC за неутрална монетарна политика, тъй като растежа продължава. Както се посочва в последното изявление на FOMC, ако силният ръст на приходите и работните места продължи, вероятно ще бъде подходящо по-нататъшното постепенно увеличение на лихвения процент за размера на федералните средства. Федералният резерв внимателно наблюдава текущите данни и определя политика, за да подкрепи непрекъснатия растеж, силния трудов пазар и инфлацията близо 2% в рамките на възможностите на монетарната политика.

Централна банка на Япония

Японската централна банка възнамерява да запази настоящите изключително ниски нива на краткосрочните и дългосрочните лихвени проценти за по-дълъг период от време, като вземе предвид несигурността по отношение на икономическата активност и цените. Банката ще купува японски държавни облигации (JGB), така че 10-годишните доходи на японски държавни ценни книжа ще останат около нула процента

Банката възнамерява да запази настоящите изключително ниски нива на краткосрочните и дългосрочните лихвени проценти за по-дълъг период от време, като вземе предвид несигурността по отношение на икономическата активност и цените, включително ефекта от увеличението на данъка върху потреблението, предвидено да се осъществи през октомври 2019. Банката ще прилага отрицателен лихвен процент минус -0,1% към лихвените проценти по текущи сметки, държани от финансови институции в Банката ще купува японски държавни облигации (JGB), така че 10-годишните доходи на японски държавни ценни книжа ще останат около нула процента. При това доходността може да се движи нагоре и надолу до известна степен главно в зависимост от развитието на икономическата активност и цените. Що се отнася до размера на закупените ДЦК, Банката ще извършва покупките по гъвкав начин, така че тяхната сума ще се увеличи с годишен темп от около 80 трилиона йени. Банката ще закупи фондове, търгувани на борсата (ETFs) и инвестиционни тръстове за инвестиции в недвижими имоти в Япония (J-REITs), така че стойностите им ще се увеличават с годишни темпове от около 6 трилиона йени и около 90 милиарда йени съответно. За да се намалят рисковите премии на цените на активите по подходящ начин, Банката може да увеличи или намали размера на покупките в зависимост от пазарните условия. Що се отнася до краткосрочните и дългосрочни корпоративни облигации, Банката ще запази своите суми в баланса си съответно на около 2.2 трилиона йени и 3.2 трилиона йени. Банката, при условие, че кривата на доходност може да бъде управлявана по подходящ начин, ще намали размера на салдата по текущата сметка на финансовите институции в Банката - към които се прилага отрицателен лихвен процент - от сегашното ниво на около 10 трилиона йени, Тези салда се изчислява, като се приема, че арбитражните сделки се извършват изцяло между финансовите институции.

Народна банка на Китай

Китайската народна банка (PBC) реши да коригира изискването за рискови резерви върху форуърдните продажби на FX на финансовите институции от 0 до 20% , в сила от 6 август 2018 г.

Наскоро, поради търговските търкания и промените на международния валутен пазар, валутният пазар показва признаци на проциклични колебания. За да се предотвратят макрофинансовите рискове, да се улесни доброто функциониране на финансовите институции и да се засили макропруденциалното управление, Китайската народна банка (PBC) реши да коригира изискването за рискови резерви върху форуърдните продажби на FX на финансовите институции от 0 до 20% , в сила от 6 август 2018 г. По-конкретно, Китайската Народна Банка изисква от финансовите институции да депозират резерви, еквивалентни на 20% от договорения обем на форуърдните си продажби (включително опции и суапове), като резерв за риск за потенциални загуби, който да ограничи проциклично поведение на предприятията по отношение на форуърдните продажби. Поради това тази мярка е прозрачна, недискриминационна и ценово базирана с характер на антициклично макропруденциално политическо средство. Резервът за валутен риск се депозира от финансови институции, а не от предприятия. Предприятията могат да извършват валутни продажби в съответствие със съществуващите разпоредби. Продажбите на валутни пазари остават инструмент за управление на риска за предприятията. За да удовлетворят изискването за валутни резерви, банките ще коригират управлението на активите и пасивите си и ще ограни-

чат процикличното поведение на предприятията при пазара на чуждестранна валута чрез въздействието на ценовия механизъм. Мярката ще има малко въздействие върху предприятията с действително търсене на хеджиране на валутния риск. Постоянен механизъм за отпускане на заеми (SLF) Китайската Народна Банка поддържа стабилни в края на юни едnodневните, 7-дневните и 1-месечните SLF лихвени проценти до 3.40%, съответно 3,55% и 3,90%. През първата половина на годината Китайската Народна Банка извърши операции на средносрочния механизъм за отпускане на заеми в размер на 2410 млрд. юана, като всички те са с матуритет от 1 година. През второто тримесечие бяха извършени операции на средносрочния механизъм за отпускане на заеми в размер на 1186.5 млрд. юана, а лихвеният процент по последната операция регистрира 3,30%, с 5 базисни пункта по-висок от този през първото тримесечие.

Централна банка на Турция

Турската централна банка обеща да осигури ликвидност на местните банки и да понижи изискванията за капиталови резерви към тях в турска лира и чуждестранна валута

През август се наблюдава ново рязко обезценяване на турската лира от 23,66% на средна месечна база - от 4.76160 TRY / USD през юли до 5.88801 TRY / USD през август. През август 2018 г. инфлацията на потребителските цени в Турция се повиши до 17,90% в сравнение с 15,85% през предходния месец. Инфлацията остана много над целта на централната банка от 5% и достигна най-високото ниво от декември 2003 г. насам, като лирата се срина до нови рекордни нива в условията на валутна криза. Централната банка призна, че последните събития по отношение на перспективите за инфлацията показват значителен риск за ценовата стабилност. Комитетът по паричната политика на 13.09.2018 г. реши да увеличи основният лихвен процент (за едноседмичните репо сделки) от 17,75% на 24%. Наскоро освободените данни показват по-значима тенденция за ребалансиране на икономическата активност. Външното търсене запазва силата си, докато забавянето на вътрешното търсене се ускорява. Последните събития по отношение на перспективите за инфлацията сочат значителни рискове за ценовата стабилност. Увеличението на цените е показало обобщен модел в отраслите, който отразява промените във валутния курс. Влошаването на ценовото поведение продължава да създава рискове за инфлацията, въпреки слабите условия на вътрешното търсене. Съответно, Комитетът реши да приложи силно парично затягане, за да подкрепи ценовата стабилност. Централната банка ще продължи да използва всички налични инструменти за постигане на целта за ценова стабилност. Твърдата позиция в паричната политика ще бъде запазена решително, докато прогнозите за инфлацията не покажат значително подобрене. Очакванията за инфлацията, ценообразуването, забавеното въздействие на неотдавнашните решения на паричната политика, приноса на фискалната политика към процеса на балансиране и другите фактори, влияещи върху инфлацията, ще бъдат внимателно наблюдавани и, ако е необходимо, ще бъдат осъществени допълнителни парични затягания. В прессъобщението за финансовите пазари от 13 август 2018 г. бе обявено, че в рамките на централните банки и централните банки, централната банка ще предостави на банките цялата необходима ликвидност. Според решение Централната банка на Турция, влизащо в сила от 29 август 2018 г., кредитните лимити на банките за овърнайт транзакции на междубанковия паричен пазар, отпуснати от Централната банка на Турция, ще бъдат два пъти по-големи от лимитите, приложими преди 13 август 2018 г. За да се подпомогне ефективното функциониране на финансовите пазари и гъвкавостта на банките в управлението на тяхната ликвидност, Централната Банка на Турция намали съотношението на изискуемите резерви от турски лири е намалено с 250 б.т. за всички падежи. Необходимите съотношения за резерви за валутни задължения са намалени с 400 базисни пункта. Максималната средна норма за поддръжка на валутни пасиви бе увеличена до 8%. В допълнение към щатските долари, еврото може да се използва за поддръжане на резервите от турските държави по механизма за резервни алтернативи. С това решение ще бъдат осигурени около 10 млрд. турски лири, 6 млрд. щатски долара и 3 млрд. щатски долара еквивалент на златна ликвидност за финансовата система. В Централната банка беше открит пазар на валутни суапове на турска лира, за да се увеличи ефективността на управлението на ликвидността на лири и чуждестранни валути. Транзакциите ще се извършват чрез котировъчен метод с банки, лицензирани на пазара на чуждестранни валутите и банкноти, в рамките на предварително определените лимити. В допълнение към форуърдните операции на чуждестранни валути срещу турски лири, които се търгуват от Централната Банка на Турция, транзакции ще се извършват и на пазара на деривати (VIOP), работещ на Истанбулската Борса (BISST), с цел принос за ефективното функциониране на валутните пазари. Други мерки срещу обезценяване на турската лира са ограничаване използването на кредитни карти и потребителски заеми и увеличаване на данъка върху депозитите в чужда валута.

Международни цени на борсови стоки

Петрол

Суровият петрол поскъпна с 3.66 USD или 5.34% до 72.25 USD / барел на 25 септември от 68.59 USD / барел на 27 август (предния месец).

Суровият петрол поскъпна с 3.66 USD или 5.34% до 72.25 USD / барел на 25 септември от 68.59 USD / барел на 27 август (предния месец). Цената на петрола сорт Брент се увеличи с 5.98 USD или 7.91% до 81.58 USD / барел във вторник 25 септември от 75.60 USD / барел на 27 август (предния месец). Брент премина прага от 81 долара за барел, най-високото му ниво от близо четири години, на фона на затягането на петролния пазар и след като лидерите на ОПЕК дадоха знак, че за момента няма да повишават добива. J.P. Morgan писа в последната си пазарна прогноза, че „повишение до 90 долара за барел е вероятно“ в идните месеци заради американските санкции върху иранския петролен износ. На среща на министрите на петрола на страни в и извън ОПЕК в Алжир през уикенда картелът с 15 страни-членки и неговите партньори се въздържаха от повишаване на добива в краткосрочен план въпреки искането на американския президент Доналд Тръмп да работи по-усилено за намаляване на цените. Министрите заявиха, че ще повишат добива, само при условие, че клиентите искат повече доставки. Износът на петрол на Иран достигна средно 2,1 млн. барела дневно миналата година и анализатори твърдят, че санкциите вероятно ще елиминират между 500 хил. и 1 млн. барела дневно от пазара. ОПЕК и Русия обещаха да увеличат добива, за да отговорят на недостиг, създаден от очакваното намаляване на производството на ирански суров петрол, но до момента не е взето официално решение. В последния си доклад за петрола Международната агенция за енергия (МАЕ) съобщи, че глобалните петролни доставки са отбелязали рекорд през август със сто милиона барела дневно дори на фона на срива на производството във Венецуела и приближаващите санкции срещу Иран, който е третият по големина производител в ОПЕК. МАЕ обаче подчерта затягането на пазара и отбеляза, че нарушаване на доставките от голям производител може да доведе до материално въздействие върху цените.

Селскостопански продукти

През седмицата продължи покачването на цените на основните зърнени контракти на повечето борсови пазари. На Софийска стокова борса АД цените на контрактите се запазиха.

В Чикаго цената на пшеницата се повиши с 10.00 USD до 220.00 щд/тон, във Франция имаше плюс 4.00 евро до 205.00 евро/тон. В Русия и Украйна движението е по-противоречиво – в първата пшеницата се вдигна минимално с 90 цента до 227.90 щд/тон, а във втората имаше спад от 1.00 щд до 216.00 щд/тон. При царевичката също има промяна на цените FOB – САЩ плюс 4.00 щд до 157.00 щд/тон, Русия плюс 3.00 долара до 193.00 щд/тон и Франция минус 2.00 евро до 175.00 евро/тон. Рапицата в Европейския съюз /Euronext/ отново поевтиня с 3.25 евро и се котираше на 365.00 евро/тон, а ечемикът във Франция и Германия тръгна нагоре с плюс 3.00 евро и в двете страни до съответно 204.00 и 205.00 евро/тон. Нерафинираното слънчогледово олио продължава да поевтинява с нови сериозни 17.50 щд до 695.00 щд/тон, а рафинираната захар обърна тренда и „спадна“ с 2.40 щд до 330.20 щд/тон. Цените са съответно от Ротердам за олиото и Лондон за захарта. На Софийска стокова борса АД цените на контрактите се запазиха. Има обилно предлагане на хлебна пшеница на 405.00 лв/т в отговор на големите количества търсене (над 33000 тона), чиято начална цена остава на 372.00 лв/тон. Фуражен ечемик се търси на 280.00 лв/тон, за царевичка имаше само оферти „купува“ на начална цена 220.00 лв/т за незабавна доставка. Маслодаен слънчоглед се търси от място на 535.00 лв/тон начална цена. Всички цени са без ДДС.

БЪЛГАРИЯ

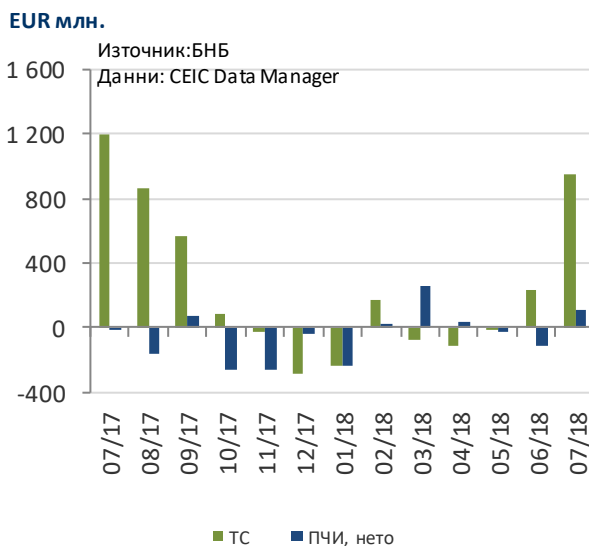
ВЪНШЕН СЕКТОР

Платежен баланс

За януари – юли 2018 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 1191 млн. евро (2,3% от БВП)

Текущата и капиталова сметка е положителна и възлиза на 1010.5 млн. евро при излишък от 1280 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 1191 млн. евро (2,3% от БВП) при излишък от 2441.7 млн. евро (4,8% от БВП) за януари – юли 2017 г. За юли 2018 г. saldoto по текущата сметка е положително и възлиза на 947,8 млн. евро при излишък от 1200,2 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. текущата сметка е положителна и възлиза на 933,7 млн. евро (1,8% от БВП) при излишък от 2167,2 млн. евро (4,3% от БВП) за януари – юли 2017 г. Търговското салдо за юли 2018 г. е отрицателно в размер на 215,1 млн. евро при излишък от 161 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 1872,3 млн. евро (3,5% от БВП) при дефицит от 264,7 млн. евро (0,5% от БВП) за същия период на 2017 г. Износът на стоки е 2510,2 млн. евро за юли 2018 г., като се повишава със 118,3 млн. евро (4,9%) в сравнение с този за юли 2017 г. (2391,9 млн. евро). За януари – юли 2018 г. износът е 15 134,3 млн. евро (28,7% от БВП), като намалява със 158,4 млн. евро (1%) в сравнение с този за същия период на 2017 г. (15 292,7 млн. евро, 30,3% от БВП). Износът за януари – юли 2017 г. нараства на годишна база с 19,7%. Вносът на стоки за юли 2018 г. е 2725,2 млн. евро, като нараства с 494,3 млн. евро (22,2%) спрямо юли 2017 г. (2230,9 млн. евро). За януари – юли 2018 г. вносът е 17 006,6 млн. евро (32,2% от БВП), като се увеличава с 1449,2 млн. евро (9,3%) спрямо същия период на 2017 г. (15 557,3 млн. евро, 30,8% от БВП). Вносът за януари – юли 2017 г. нараства на годишна база с 16,6%. Салдото по услугите е положително в размер на 750,3 млн. евро при положително салдо от 723,6 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. салдото е положително в размер на 1758,6 млн. евро (3,3% от БВП) при положително салдо от 1451,5 млн. евро (2,9% от БВП) за януари – юли 2017 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) е положително в размер на 56,2 млн. евро при отрицателно салдо от 12,7 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. салдото е отрицателно в размер на 244,1 млн. евро (0,5% от БВП) при отрицателно салдо от 318,6 млн. евро (0,6% от БВП) за януари – юли 2017 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 356,4 млн. евро при положително салдо от 328, млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. салдото е положително в размер на 1291,5 млн. евро (2,4% от БВП) при положително салдо от 1298,9 млн. евро (2,6% от БВП) за януари – юли 2017 г. Салдото по статия Капиталовата сметка е положителна в размер на 62,7 млн. евро при положителна стойност от 79,8 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. капиталовата сметка е положителна – 257,3 млн. евро (0,5% от БВП), при положителна стойност от 274,5 млн. евро (0,5% от БВП) за януари – юли 2017 г. Финансовата сметка за юли 2018 г. е положителна в размер на 915,7 млн. евро при положителна стойност от 870,2 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. финансовата сметка е положителна – 1774,2 млн. евро (3,4% от БВП), при положителна стойност от 1045,1 млн. евро (2,1% от БВП) за същия период на 2017 г. Салдото по статия Преки инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е положително в размер на 109 млн. евро при отрицателно салдо от 7.3 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. салдото е положително в размер на 59 млн. евро (0,1% от БВП) при отрицателно салдо от 427,3 млн. евро (0,8% от БВП) за същия период на 2017 г. Преките инвестиции – активи се повишават с 47,4 млн. евро при увеличение с 90,2 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. те се увеличават с 553,3 млн. евро (1% от БВП) при увеличение с 251,9 млн. евро (0,5% от БВП) за същия период на 2017 г. Преките инвестиции – пасиви намаля-

Платежен баланс

ват с 61,6 млн. евро при увеличение с 97,4 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. те нарастват с 494,3 млн. евро (0,9% от БВП) при увеличение с 679,3 млн. евро (1,3% от БВП) за януари – юли 2017 г. Салдото по статия Портфейлни инвестиции е отрицателно в размер на 11,1 млн. евро при положителна стойност от 342,8 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. салдото е положително в размер на 660,4 млн. евро (1,3% от БВП) при положително салдо от 1041,9 млн. евро (2,1% от БВП) за същия период на 2017 г. Портфейлните инвестиции – активи за юли 2018 г. се повишават с 33,4 млн. евро при намаление с 12,9 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. те нарастват с 526,3 млн. евро (1% от БВП) при увеличение с Портфейлните инвестиции – пасиви за юли 2018 г. нарастват с 44,5 млн. евро при понижение с 355,7 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. портфейлните инвестиции – пасиви намаляват със 134,1 млн. евро (0,3% от БВП) при намаление с 544,3 млн. евро (1,1% от БВП) за същия период на 2017 г. Салдото по статия Други инвестиции е положително в размер на 546,1 млн. евро при положително салдо от 757.7 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. салдото е положително в размер на 838,1 млн. евро (1,6% от БВП) при положително салдо от 508,9 млн. евро (1% от БВП) за януари – юли 2017 г. Други инвестиции – активи се повишават със 706,2 млн. евро при увеличение с 447,5 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. те се повишават с 1328,8 млн. евро (2,5% от БВП) при увеличение с 441,3 млн. евро (0,9% от БВП) за същия период на 2017 г. Други инвестиции – пасиви за юли 2018 г. се повишават със 160,1 млн. евро при намаление с 310,1 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. те нарастват с 490.7 млн. евро (0.9% от БВП) при понижение с 67.6 млн. евро (0.1% от БВП) за същия период на 2017 г. Резервните активи на БНБ се повишават с 287,7 млн. евро през отчетния месец при намаление с 209,3 млн. евро за юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. те нарастват със 144,1 млн. евро (0,3% от БВП) при понижение с 36,2 млн. евро (0,1% от БВП) за същия период на 2017 г. 497,6 млн. евро (1% от БВП) за същия период на 2017 г. Статия Грешки и пропуски, нето е отрицателна в размер на 94,9 млн. евро при отрицателна стойност от 409,8 млн. евро за юли 2017 г. По предварителни данни за януари – юли 2018 г. статията е положителна в размер на 583,3 млн. евро (1,1% от БВП) при отрицателна стойност от 1396,6 млн. евро (2,8% от БВП) за същия период на 2017 г.

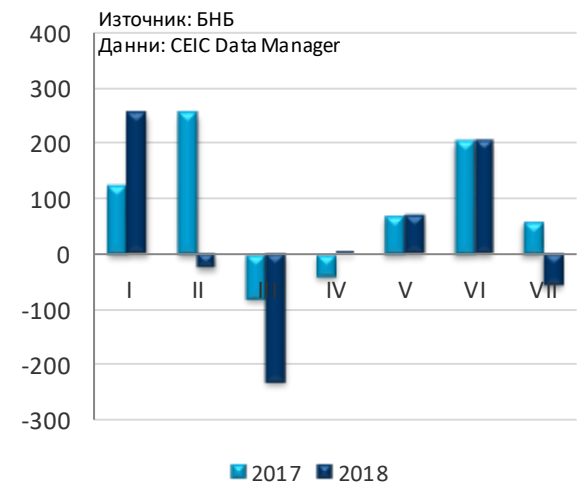
Преки чуждестранни инвестиции

За януари – юли 2018 г., преките инвестиции в България възлизат на 219.9 млн. евро (0,4% от БВП) и намаляват с 63% на годишна база

По предварителни данни на БНБ преките инвестиции в страната за януари – юли 2018 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, възлизат на 219,9 млн. евро (0,4% от БВП), като са пониски с 374,8 млн. евро (63%) спрямо януари – юли 2017 г. (594,6 млн. евро, 1,2% от БВП). През юли 2018 г. те намаляват с 56,8 млн. евро, при увеличение с 59,2 млн. евро за юли 2017 г. Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) е отрицателен и възлиза на 26,2 млн. евро за януари – юли 2018 г. Той е по-нисък с 209,7 млн. евро от дяловия капитал за януари – юли 2017 г., който е в размер на 183,5 млн. евро. Нетните постъпления от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти са 4,2 млн. евро, при 10,5 млн. евро за януари – юли 2017 г. По страни, най-голям дял в инвестициите в недвижими имоти имат Русия (2,1 млн. евро), Украйна (0,7 млн. евро) и Германия (0,4 млн. евро). По предварителни данни, статия Реинвестиране на печалба (показваща дела на чуждестранните инвеститори в текущата печалба или загуба на дружеството на база на счетоводни данни за финансовия резултат) е отрицателна и възлиза на 18 млн. евро, при отрицателна стойност от 97,5 млн. евро за януари – юли 2017 г. За януари – юли 2018 г. подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) е в размер на 264.1 млн. евро, при 508.6 млн. евро за януари – юли 2017 г. Най-големите нетни преки инвестиции в страната за януари – юли 2018 г. са от Холандия (221,4 млн. евро), Русия (157,9 млн.

Преки инвестиции: Поток

EUR млн.

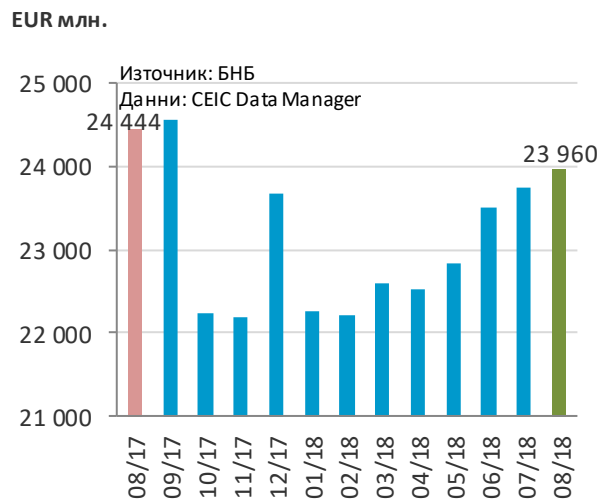
евро) и Германия (80,5 млн. евро).

Международни резерви

Към края на август 2018 г. чуждестранните резерви на България са в размер на 46,9 млрд. лева и нарастват с 1% на месечна база и с 2% спрямо края на 2017 г.

По данни на БНБ към края на август 2018 г. чуждестранните резерви на България са в размер на 46,9 млрд. лева (23,9 млрд. евро) и нараства с 1% на месечна база и с 2% спрямо края на 2017 г. Паричните средства и предоставени депозити в чуждестранна валута са в размер на 17,5 млрд. лева и намаляват с 4,3% на месечна база и с 10,1% на годишна база. Инвестициите в монетарно злато са в размер на 2,6 млрд. лева и намаляват с 0,6% на месечна база и с 5,7% на годишна база. Инвестициите в ценни книжа са единственото перо по актива на баланса на Управление „Емисионно“, което нараства с 4,6% на месечна база и с 4,9% на годишна база до размер от 26,7 млрд. лева. За периода към края на август 2018 г. парите в обръщение са в размер на 16,6 млрд. лева и нарастват с 2,4% на месечна база и с 11,1% на годишна база. Задълженията към банки са в размер на 12,6 млрд. лева и намаляват с 3,9% на месечна база и с 15,7% на годишна база. Задълженията към правителството и бюджетните организации са в размер на 10,2 млрд. лева и нарастват с 6% на месечна база при спад от 5% на годишна база. Задълженията към депозанти са в размер на 2 млрд. лева и нарастват с 0,3% на месечна база и с 38% на годишна база. Депозитът на управление „Банково“ намалява с 0,4% и 5,5% на годишна база до 5,4 млрд. лева. Международната ликвидна позиция на България изразена чрез съотношението на чуждестранните резерви към краткосрочния външен дълг се подобрява до 301.7% в края на юни 2018 г. спрямо 295.9% в края на май 2018г. и 287,4% отчетени през април и май 2018 г.

Чуждестранни резерви

РЕАЛЕН СЕКТОР

Брутен вътрешен продукт

Сезонно изгладените данни на НСИ показват растеж от 3,4% на БВП на България през второто тримесечие на 2018 г. на годишна база и ръст от 0,8% на тримесечна база

По предварителни данни производеният брутен вътрешен продукт през второто тримесечие на 2018 г. възлиза на 25 913 млн. лв. по текущи цени. На човек от населението се падат 3 680 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.64261 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 15 776 млн. долара и съответно на 2 240 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 13 249 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 882 евро. Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през второто тримесечие на 2018 г. възлиза на 22 235 млн. лв. по текущи цени. През второто тримесечие на 2018 г. Относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката намалява равнището си с 0,8 процентни пункта спрямо същото тримесечие на предходната година до 3,3%. Индустриалният сектор намалява относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 0.2 процентни пункта до 29,3%.

Ръст на БВП по тримесечия на годишна база, сезонно изгладени данни

Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, се увеличава до ниво от 67,4% при 66,4% през съответния период на предходната година. За крайното потребление през второто тримесечие на 2018 г. се изразходват 78,4% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал) формират 21,2% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е отрицателно. През второто тримесечие на 2018 г. БВП нараства спрямо предходното тримесечие с 0,8% според сезонно изгладените данни. Брутната добавена стойност в икономиката нараства с 0,5%. По предварителни данни за второто тримесечие на 2018 г. крайното потребление нараства с 2,0%, а бруто образуването в основен капитал - с 0,3% спрямо предходното тримесечие. Вносът на стоки и услуги увеличава равнището си спрямо предходното тримесечие според сезонно изгладените данни с 0,9%, докато износьт на стоки и услуги намалява с 1,3%. БВП нараства с 3,4% през второто тримесечие на 2018 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година според сезонно изгладените данни. През второто тримесечие на 2018 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 3,0%. Динамиката на брутната добавена стойност се определя основно от регистрирания растеж при: Операции с недвижими имоти – 7,2%, Финансови и застрахователни дейности – 6,0%, Строителство – 5,9%, Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения – 4,9%, Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване – 3,0%. По отношение на компонентите на крайното използване основен принос за регистрирания положителен икономически растеж имат индивидуалното потребление - с ръст от 5,0%, бруто образуването на основен капитал - с ръст от 4,6%, и колективното потребление на държавното управление - с ръст от 2,3%. Износьт на стоки и услуги се увеличава с 1,7%, а вносът на стоки и услуги - с 4,3%.

БВП на България през второто тримесечие на 2018 г. се увеличава с 0,4% в ЕС-28 спрямо предходното тримесечие по сезонно изгладени данни. За същия период БВП в България нараства с 0,8%. През второто тримесечие на 2018 г. спрямо предходното тримесечие най-висок икономически растеж отчитат Малта – 1,9%, Естония и Румъния - по 1,4%, Словакия и Хърватия - по 1,1%. В сравнение със същото тримесечие на предходната година сезонно изгладените данни показват нарастване на равнището на БВП в ЕС-28 с 2,1%, а в България - с 3,4%. През второто тримесечие на 2018 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година най-висок икономически растеж се наблюдава в Малта – 5,7%, Полша – 5,0%, Унгария – 4,6%, Латвия – 4,4%, Словения – 4,3%.

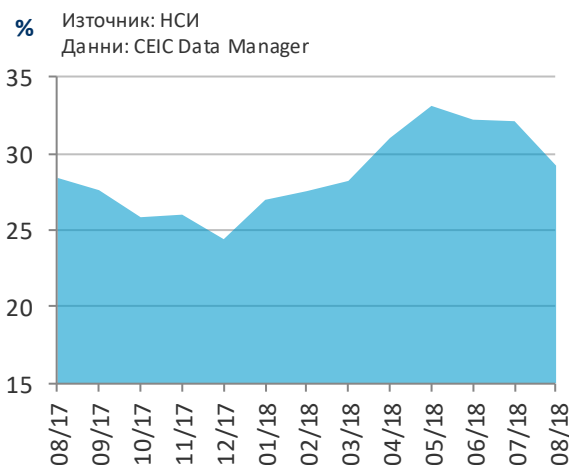
Бизнес климат

През август 2018 г. стопанската конюнктура в страната се оценява като неблагоприятна. Общият показател на бизнес климата намалява с 2.9 пункта спрямо нивото си от юли до 29.2%, като понижение на показателя е регистрирано във всички наблюдавани сектори - промишленост, строителство, търговия на дребно и услуги

През август 2018 г. стопанската конюнктура в страната се оценява като неблагоприятна. Общият показател на бизнес климата намалява с 2.9 пункта спрямо нивото си от юли до 29.2%, като понижение на показателя е регистрирано във всички наблюдавани сектори - промишленост, строителство, търговия на дребно и услуги.

Промишленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ се понижава с 1.9 пункта до 27.7%, което се дължи на влошените очаквания на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. Анкетата регистрира подобрене на осигуреността на производството с поръчки, но това не е съпроводено с повишени очаквания за производствената активност през следващите три месеца. Несигурната икономическа среда и недостигът на работна сила остават основните пречки за развитието на бизнеса. По отношение на продажните цени в промишлеността мениджърите прогнозира запазване на тяхното равнище през следващите три месе-

Общ показател на бизнес климата

ца.

Строителство. През август съставният показател „бизнес климат в строителството“ спада с 3.8 пункта до 31.5% в резултат на по-резервираните оценки и очаквания на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. Мненията им относно настоящата строителна активност се подобряват в сравнение с последния месец, докато прогнозите им за следващите три месеца са дейността да се задържи на същото равнище. През август анкетата отчита засилване на негативното влияние на факторите „недостиг на работна сила“ и „конкуренция в бранша“, които изместват на трето място затрудненията на предприятията, свързани с несигурната икономическа среда. Относно продажните цени в строителството преобладаващите очаквания на мениджърите са те да останат без промяна през следващите три месеца.

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ намалява с 4.0 пункта до 40.0%, което се дължи на изместване на оценките и очакванията на търговците на дребно за бизнес състоянието на предприятията от „по-добро“ към запазване на „същото“. Мненията им за обема на продажбите през последните три месеца, както и очакванията им за следващите три месеца са по-неблагоприятни.

Най-сериозният проблем, затрудняващ дейността на предприятията, остава конкуренцията в бранша, следван от несигурната икономическа среда и недостатъчното търсене.

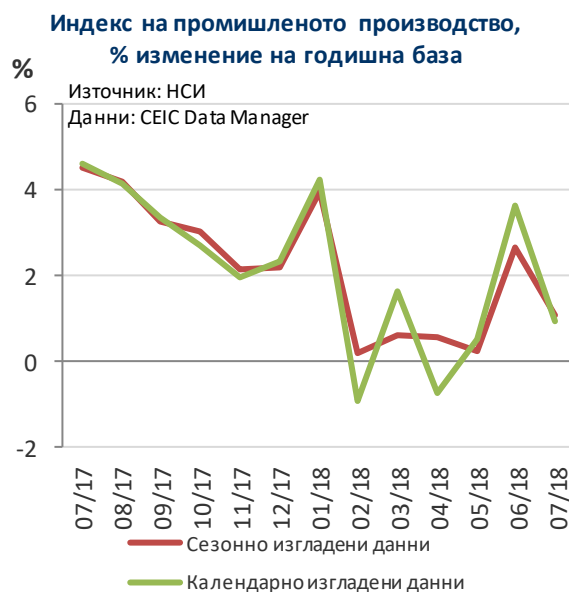
По отношение на продажните цени по-голяма част от търговците предвиждат запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Услуги. През август съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ се понижава с 2.8 пункта до 19.1% в резултат на по-неблагоприятните очаквания на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. Същевременно обаче мненията им за настоящото и очакваното търсене на услуги са по-оптимистични. Основните пречки за бизнеса продължават да бъдат свързани с конкуренцията в бранша и несигурната икономическа среда, като през последния месец се наблюдава намаление на негативното въздействие на втория фактор. Очакванията на мениджърите относно продажните цени в сектора на услугите са те да останат без промяна през следващите три месеца.

Индекс на промишлено производство

По предварителни данни през юли 2018 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, намалява с 1,2% в сравнение с юни 2018 година. През юли 2018 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистрирано увеличение от 1,0% спрямо съответния месец на 2017 г.

По предварителни данни на НСИ през юли 2018 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, намалява с 1,2% в сравнение с юни 2018 година. През юли 2018 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистрирано увеличение от 1,0% спрямо съответния месец на 2017 година. През юли 2018 г. намаление спрямо предходния месец е регистрирано в добивната промишленост - със 17,4%, в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 0,7%, и в преработващата промишленост - с 0,5%. По значителен спад в преработващата промишленост се наблюдава при: производството на тютюневи изделия - с 13,0%, производството на превозни средства, без автомобили - с 6,9%, производството на напитки - с 6,8%, обработката на кожи; производството на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм - с 4,5%. Ръст е регистриран при: производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 15,1%, производството на текстил и изделия от текстил, без облекло - със 7,1%, производството на лекарствени вещества и продукти - с 3,4%, производството на изделия от каучук и пластмаси - с 1,8%. На годишна база ръст на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в преработващата промиш-

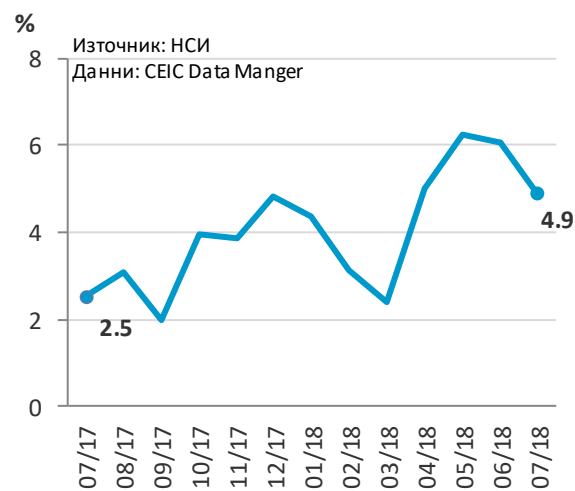
леност - с 2,1%, а спад е регистриран в добивната промишленост - с 8,8%, и в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 5,2%. По-значително увеличение в преработващата промишленост спрямо предходната година се наблюдава при: производството на превозни средства, без автомобили - с 31,5%, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 16,9%, производството на изделия от каучук и пластмаси - с 15,4%, обработката на кожи; производството на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм - с 15,3%. Намаление е отчетено при: производството на тютюневи изделия - с 13,3%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 9,7%, производството на химични продукти - с 8,7%, производството на метални изделия, без машини и оборудване - със 7,0%.

Търговия на дребно

По предварителни сезонно изгладени данни през юли 2018 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени нараства с 0,2% спрямо предходния месец

По предварителни сезонно изгладени данни на НСИ през юли 2018 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 0,2% спрямо предходния месец. През юли 2018 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, бележи ръст от 4,9% в сравнение със същия месец на предходната година. През юли 2018 г. се наблюдава увеличение на оборота спрямо предходния месец при: търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 0,6%, търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - с 0,4%, търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия и търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - по 0,1%. Намаление е отбелязано при: търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 2,3%, търговията на дребно с разнообразни стоки - с 0,3%, търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали - с 0,2%, и търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 0,1%. През юли 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. оборотът нараства по-значително при: търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 14,0%, търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 13,4%, и търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - с 9,7%. Спад е регистриран при търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 6,1%, търговията на дребно с разнообразни стоки - с 1,1%, и търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали - с 0,7%.

Индекс на оборота "Търговия на дребно", % изменение на годишна база

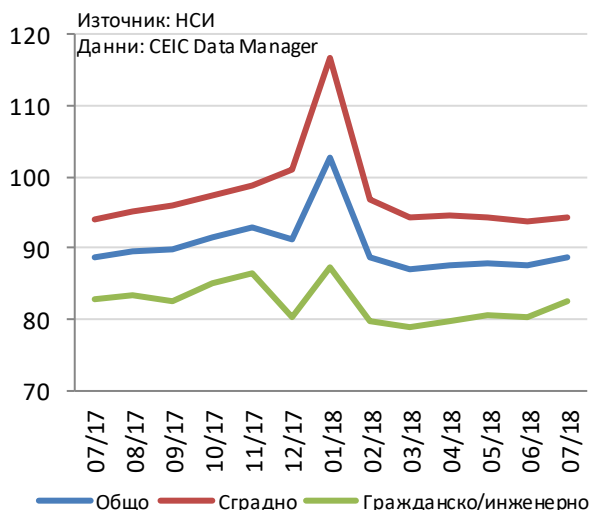

Строителство

По предварителни данни през юли 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 1,5% над равнището от предходния месец. През юли 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 0,9%

По предварителни данни на НСИ през юли 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни³, е с 1,5% над равнището от предходния месец. Календарно изгладените данни⁴ показват увеличение с 0,9% на строителната продукция през юли 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г.

Индекс на строителната продукция, сезонно изгладени данни

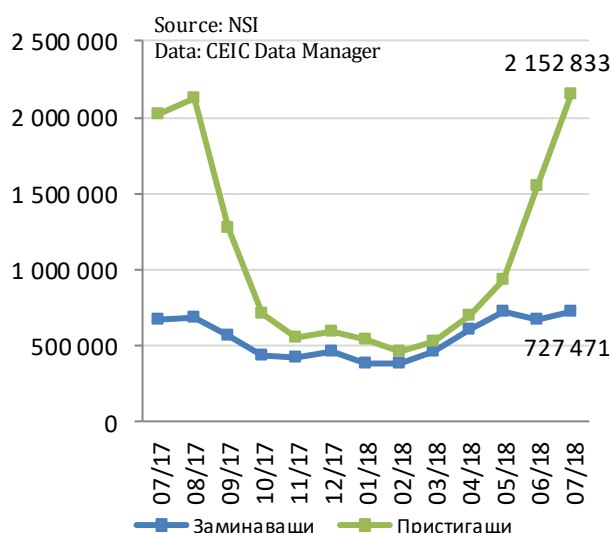
През юли 2018 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е над равнището от предходния месец, като нарастването на продукцията от гражданското/инженерното строителство е с 2,8%, а от сградното строителство - с 0,6%. На годишна база увеличението на строителната продукция през юли 2018 г., изчислено от календарно изгладени данни, се определя от положителния темп при гражданското/инженерното строителство, където нарастването е с 2,2%, докато при сградното строителство е регистрирано намаление от 0,1%.

Туризм

Пътуванията на български граждани в чужбина през юли 2018 г. са 727.5 хил., или с 9.3% над регистрираните през юли 2017 година. През юли 2018 г. посещенията на чужденци в България са 2 152.8 хил., или с 6.5% повече в сравнение с юли 2017 година

Пътуванията на български граждани в чужбина през юли 2018 г. са 727,5 хил. или с 9,3% над регистрираните през юли 2017 година. Увеличение на пътуванията на български граждани в сравнение със същия месец на предходната година е отчетено към: Гърция - с 14,4%, Турция - с 14,2%, бившата югославска република Македония - с 8,9%, Австрия - с 8,7%, Сърбия - с 5,9%, Румъния - с 4,4%, Италия - с 1,5%. Същевременно намаляват пътуванията на български граждани към: Украйна - с 16,0%, Португалия - с 5,5%, Германия - с 2,5%, Малта - с 1,8%, и други. В сравнение с юли 2017 г. е регистрирано увеличение при всички наблюдавани цели: със служебна цел - с 23,9%, с цел почивка и екскурзия - с 6,9%, и с други цели - с 5,5%. Най-голям относителен дял от общия брой пътувания на български граждани в чужбина през юли 2018 г. формират пътуванията с други цели (гостуване, обучение, посещение на културни и спортни мероприятия) – 40,5%, следвани от пътуванията с цел почивка и екскурзия – 39,9%, и пътуванията със служебна цел – 19,6%. През юли 2018 г. най-голям брой пътувания на български граждани са осъществени към: Турция – 167,3 хил., Гърция – 150,4 хил., Германия – 66,1 хил., Румъния – 62,8 хил., Сърбия – 38,1 хил., бившата югославска република Македония – 33,3 хил., Италия – 28,8 хил., Австрия – 22,6 хил., Обединеното кралство – 19,6 хил., Испания – 18,5 хиляди.

Общо пристигащи/заминаващи

През юли 2018 г. посещенията на чужденци в България са 2 152,8 хил. или с 6,5% повече в сравнение с юли 2017 година. Регистрирано е увеличение при всички наблюдавани цели: със служебна цел - с 16,7%, с други цели (вкл. гостувания и транзитни преминавания) - с 10,3%, с цел почивка и екскурзия - с 3,1%. Транзитните преминавания през страната са 24,7% (532,3 хил.) от всички посещения на чужденци в България. От общия брой чужденци, посетили България през юли 2018 г., делът на гражданите от Европейския съюз е 61,3%, или с 4,9% повече в сравнение със същия месец на предходната година. Увеличават се посещенията на граждани от Обединеното кралство - с 30,4%, Чешката република - с 26,6%, Белгия - с 25,4%, Румъния - с 9,6%, Австрия - със 7,6%, Полша - с 4,5%, Германия - с 2,5%, и други. Същевременно намаляват посещенията на граждани от Унгария - с 25,4%, Дания - с 15,6%, Нидерландия - със 7,2%, Франция - с 4,9%, и други. Увеличават се и посещенията на граждани от групата „Други европейски страни“ - с 9,0%, като най-голям е ръстът на посещенията на граждани от Украйна - с 25,9%. През юли 2018 г. преобладава делът на посещенията с цел почивка и екскурзия – 57,2%, следвани от посещенията с други цели – 35,4%, и със служебна цел – 7,4%. Най-много посещения в България през юли 2018 г. са реализирали гражданите от: Румъния – 296,2 хил., Германия – 234,4 хил., Турция – 211,0 хил., Гърция – 139,2 хил., Руската федерация – 137,1 хил., Полша – 120,0 хил., Украйна – 104,8 хил., Обединеното кралство – 72,4 хил., Сърбия – 72,0 хил., Чешката република – 70,3 хиляди.

Приходите от нощувки през юли 2018 г. достигат 336,1 млн. лв., или с 6,0% повече в сравнение с юли 2017 г.

През юли 2018 г. в страната са функционирали 3 206 места за настаняване с над 10 легла - хотели, мотели, къмпинги, хижи и други места за краткосрочно настаняване. Броят на стаите в тях е 136,4 хил., а на леглата – 312,8 хиляди. В срав-

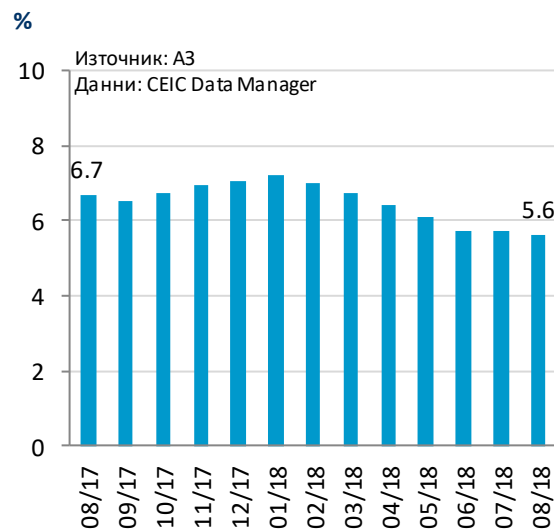
нение с юли 2017 г. общият брой на местата за настаняване, функционирали през периода, се увеличава с 3,0%, а леглата в тях намаляват с 2,5%. Общият брой на нощувките във всички места за настаняване, регистрирани през юли 2018 г., е 5 945,3 хил., или с 1,1% по-малко в сравнение със същия месец на предходната година, като най-голямо намаление на нощувките (с 5,4%) се наблюдава в местата за настаняване с 1 и 2 звезди. През юли 2018 г. в хотелите с 4 и 5 звезди са реализирани 62,2% от общия брой нощувки на чужди граждани и 24,3% - на българи. В местата за настаняване с 3 звезди са осъществени 27,4% от нощувките на чужди граждани и 26,4% - на българи, докато в останалите места за настаняване (с 1 и 2 звезди) те са съответно 10,4 и 49,3%. Броят на пренощуващите лица в местата за настаняване през юли 2018 г. се увеличава с 1,1% в сравнение със същия месец на 2017 г. и достига 1 233,3 хил., като е регистрирано увеличение с 4,0% при чужденците и намаление с 3,7% при българите. Българските граждани, нощували в местата за настаняване през юли 2018 г., са 439,9 хил. и са реализирали средно по 3,3 нощувки. Чуждите граждани са 793,4 хил., като 63,5% от тях са нощували в хотели с 4 и 5 звезди и са реализирали средно по 5,7 нощувки. Общата заетост на леглата в местата за настаняване през юли 2018 г. е 61,8%, като намалява с 1,0 процентен пункт в сравнение с юли 2017 година. Най-висока е заетостта на леглата в хотелите с 4 и 5 звезди – 75,8%, следват местата за настаняване с 3 звезди – 61,9%, и с 1 и 2 звезди – 41,3%. Приходите от нощувки през юли 2018 г. достигат 336,1 млн. лв., или с 6,0% повече в сравнение с юли 2017 година. Регистрирано е увеличение на приходите както от чужди граждани - с 6,5%, така и от български граждани - с 3,9%.

Безработица

През август 2018 равнището на регистрираната безработица в България намалява до 5.6% според Агенцията по заетостта

През август 2018 г. безработицата в България продължава да намалява и достига 5,6% по данни на Агенцията по заетостта. Отчита се минимално понижение от 0,1 процентни пункта спрямо юли 2018 г. и от 1,1 процентни пункта на годишна база. Регистрираните безработни в края на август 2018 г. са общо 183 962, като броят им се свива с 1% спрямо предходния месец и с 15,8% в сравнение с година по-рано. От началото на годината до края на август числеността им в бюрата по труда намалява с над 22%. Новорегистрираните през месеца са 22 189, като от тях 1 416 са били неактивни, т.е. не са били нито заети, нито учащи, и не са търсили работа. Освен към безработните, дейността на бюрата по труда е насочена също към заети, учащи и пенсионери, като през август 629 души от тези групи са били регистрирани като търсещи работа. Общо 15 764 лица са постъпили на работа през месеца, като 81,6% от тях са устроени в реалната икономика. В резултат от изпълнението на активните мерки за насърчаване на заетостта сред безработните, през месеца в субсидирана заетост са включени 2 893 лица – 2 050 – по схеми на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, 576 – по програми и 267 по мерки за обучение и заетост. През месеца общо 932 безработни лица са включени в обучения за придобиване на нова квалификация и ключови компетентности. Основните професии, в които се обучават курсистите са в областта на строителството, озеленяването и цветарството, здравните грижи и подпомагането на възрастни, а ключовите компетентности са насочени главно към придобиване на умения за учене, инициативност и предприемачество, дигитални умения. Заявените работни места на първичния пазар на труда през август са 18 024, като 64,4% от тях са в частния сектор. Най-голям дял свободни работни места през миналия месец са заявени в преработващата промишленост (22,1%), административните и спомагателните дейности (17,7%), образованието (16%), търговията (12,1%), строителството (6,2%), хотелиерството и ресторантьорството (6,2%) и др. Най-търсените групи професии през август са за преподаватели, персонал, зает в сферата на персоналните услуги (бармани, сервитьори, готвачи, камериери и др.), работници в добивната и преработващата промишленост, строителството и транспорта, оператори на стационарни машини и съоръжения; работници по събиране на отпадъци и сродни на тях; продавачи; металурзи, машиностроители и сродни на тях и занаятчии и др.

Равнище на безработица

По предварителни данни на НСИ през второто тримесечие на 2018 г. разходите на работодателите за един отработен час от наетите от тях лица нарастват с 8,5% спрямо второто тримесечие на 2017 година

По предварителни данни на Националния статистически институт през второто тримесечие на 2018 г. общите разходи на работодателите за един отработен час от наетите от тях лица нарастват с 8,5% спрямо второто тримесечие на 2017 година. Увеличението в индустрията е с 10,0%, в услугите - със 7,0%, и в строителството - с 10,5%. По икономически дейности през второто тримесечие на 2018 г. най-висок ръст на общите разходи за труд спрямо същия период на предходната година е регистриран в икономическите сектори „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ - с 14,9%, „Административни и спомагателни дейности“ - с 12,7%, и „Култура, спорт и развлечения“ - с 11,6%. Намаление на общите разходи за труд е регистрирано в икономически сектор „Операции с недвижими имоти“ - със 7,5%. През второто тримесечие на 2018 г. спрямо второто тримесечие на 2017 г. разходите за възнаграждение за един отработен час се увеличават с 8,3%, а другите разходи (извън тези за възнаграждения) - с 9,4%. По икономически сектори изменението на разходите за възнаграждения спрямо същия период на предходната година варира от 15,8% за „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ до (-8,0%) за „Операции с недвижими имоти“.

По предварителни данни на НСИ през второто тримесечие на 2018 г. БВП на един зает се увеличава с 3.0% в сравнение със същото тримесечие на предходната година

По данни на НСИ заетите лица в икономиката са 3 625.5 хил., а общият брой отработени часове е 1 516.1 милиона. Структурата на заетостта по икономически сектори през второто тримесечие на 2018 спрямо съответното тримесечие на 2017 г. показва увеличение на относителния дял на индустриалния сектор и сектора на услугите. На едно заето лице се падат 7 147.5 лв. от текущия обем на брутния вътрешен продукт (БВП), като всеки зает създава средно 17,1 лв. БВП за един отработен час. Брутната добавена стойност средно на един зает през второто тримесечие на 2018 г. се увеличава реално с 1,0%, докато БДС за един отработен човекочас се увеличава реално с 0,8% за същия период. По предварителни данни за второто тримесечие на 2018 г. равнището на производителността на труда в индустриалния сектор е 7 219.7 лв. брутна добавена стойност (БДС) средно на един зает и 16,8 лв. за един отработен човекочас. В сектора на услугите всеки зает произвежда средно 6 328,2 лв. БДС, като за един отработен човекочас се създават средно 15,2 лв. от текущия обем на показателя. Най-ниска е производителността на труда в аграрния сектор - 1 095.2 лв. БДС на един зает и 2,7 лв. за един отработен човекочас.

Инфлация

През август 2018 месечната инфлация в България е 0,1%, годишната инфлация достига 3,5%, а средногодишната е 2,6%

Индексът на потребителските цени за август 2018 г. спрямо юли 2018 г. е 100,1%, т.е. месечната инфлация е 0,1%. Инфлацията от началото на годината (август 2018 г. спрямо декември 2017 г.) е 1,8%, а годишната инфлация за август 2018 г. спрямо август 2017 г. е 3,5%. Средногодишната инфлация за периода септември 2017 - август 2018 г. спрямо периода септември 2016 - август 2017 г. е 2,6%. Подобно на предходни месеци поскъпването идва основно от цените на горивата, някои видове храни и услуги като ВиК, куриерските и хотелските. Последните отбелязват рекордно за последните две десетилетия увеличение от 28.5%. Хармонизиранят индекс на потребителските цени за август 2018 г. спрямо юли 2018 г. е 100,3%, т.е. месечната инфлация е 0,3%. Инфлацията от началото на годината (август 2018 г. спрямо декември 2017 г.) е 2,8%, а годишната инфлация за август 2018 г. спрямо август 2017 г. е 3,7%. Средногодишната инфлация за периода септември 2017 - август 2018 г. спрямо периода септември 2016 - август 2017 г. е 2,1%.

Инфлация на годишна база

Общ индекс на цените на производител в промишлеността

Общият индекс на цените на производител през юли 2018 г. намалява с 0,8% в сравнение с предходния месец и нараства с 4,7% спрямо юли 2017 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през юли 2018 г. нараства с 0,1% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 3,4%

Общият индекс на цените на производител през юли 2018 г. намалява с 0,8% спрямо предходния месец. По-ниски цени са регистрирани в добивната промишленост - с 8,4%, в преработващата промишленост - с 1,0%, а при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ е отчетен ръст с 1,1%. По-съществен спад на цените в преработващата промишленост³ се наблюдава при производството на основни метали - със 7,6%, и при производството на мебели - с 0,4%, а ръст е отчетен при: производството на тютюневи изделия - с 1,4%, производството на метални изделия, без машини и оборудване, обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм и производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - по 0,5%. Общият индекс на цените на производител през юли 2018 г. нараства с 4,7% в сравнение със същия месец на 2017 година. Увеличение на цените е регистрирано в преработващата промишленост - с 5,2%, при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 3,7%, и в добивната промишленост - с 3,1%. В преработващата промишленост по-съществен ръст на цените се наблюдава при: производството на основни метали - с 5,7%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 5,6%, и обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 5,3%. Намаление на цените е регистрирано при производството, некласифицирано другаде - с 1,7%, както и при производството на тютюневи изделия - с 0,6%.

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през юли 2018 г. остава на равнището от предходния месец. Нарастване на цените е регистрирано при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 1,3%, а намаление - в добивната промишленост - с 5,7%, и в преработващата промишленост - с 0,1%. В преработващата промишленост² по-ниски цени спрямо предходния месец се наблюдават при производството на основни метали - с 6,4%, и при производството на мебели - с 0,6%. Покачване на цените е отчетено при производството на тютюневи изделия - с 2,2%, и при обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 1,8%. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през юли 2018 г. нараства с 3,4% в сравнение със същия месец на 2017 година. Увеличение на цените е регистрирано в добивната промишленост - с 5,0%, в преработващата промишленост - с 3,4%, и при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 3,3%. През юли 2018 г. по-високи цени в преработващата промишленост спрямо юли 2017 г. са отчетени при: производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 4,5%, производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 4,3%, и производството на мебели - с 3,6%. Намаление на цените се наблюдава при производството на компютърна техника, електронни и оптични продукти, при производството, некласифицирано другаде - по 0,4%, и при производството на изделия от каучук и пластмаси - с 0,3%.

Индексът на цените на производител на международния пазар през юли 2018 г. намалява с 2,1% в сравнение с предходния месец. В преработващата промишленост² е отчетено намаление на цените с 1,8%. По-съществен спад е регистриран при производството на основни метали - със 7,9%. Индексът на цените на производител на международния пазар през юли 2018 г. нараства с 6,8% в сравнение със същия месец на 2017 година. В преработващата промишленост цените се покачват с 6,9%. По-високи цени са отчетени при: производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - със 7,0%, обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 6,6%, и производството на основни метали - с 6,4%. Намаление на цените се наблюдава при производството, некласифицирано другаде - с 2,3%, и при производството на тютюневи изделия - с 2,2%.

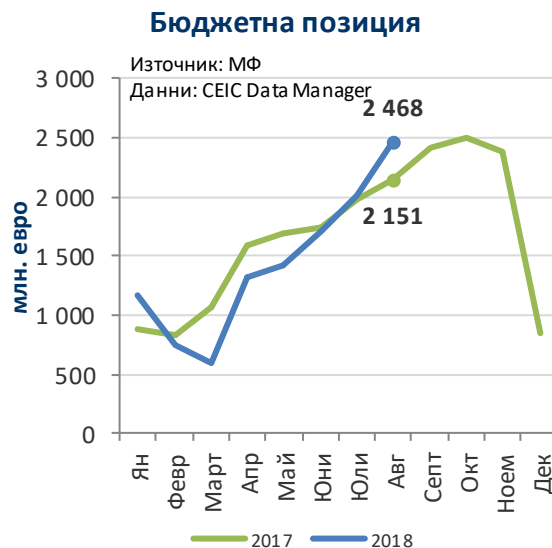

ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Бюджетно салдо

По данни на МФ салдото по КФП на касова основа към месец юли 2018 г. е положително в размер на 2 015,0 млн. лв. и заема 1,9% от прогнозния БВП

Постъпилите приходи и помощи по КФП към юли 2018 г. са в размер на 22 547,5 млн. лв. или 59,0% от годишните разчети. Съпоставени със същия период на предходната година, данъчните и неданъчните приходи нарастват с 2 075,8 млн. лв. (10,6%), а постъпленията от помощи са близки по размер. Общата сума на данъчните постъпления, вкл. приходите от осигурителни вноски, възлиза на 18 754,5 млн. лв., което представлява 60,2% от планираните за годината данъчни приходи. Съпоставено с данните към месец юли 2017 г. данъчните постъпления нарастват номинално с 10,3% (1 751,6 млн. лева). Приходите от преки данъци са в размер на 3 619,3 млн. лв. или 62,9% от предвидените в разчетите за годината, като спрямо същия период на предходната година нарастват с 393,6 млн. лева (12,2%). Приходите от косвени данъци са в размер на 8 978,6 млн. лв., което е 59,2% от разчетите за годината. Съпоставено с данните към юли 2017 г., постъпленията в групата нарастват с 639,9 млн. лв. (7,7%). Постъпленията от ДДС са в размер на 5 949,5 млн. лв. или 60,8% от планираните. Размерът на невъзстановения ДДС към 31.07.2018 г. е 66,0 млн. лева. Приходите от акцизи възлизат на 2 868,4 млн. лв. (55,7% от разчетените за годината). Постъпленията от мита са 137,4 млн. лв. или 72,3% от разчета за годината. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени данъци и др. данъци по ЗКПО) са в размер на 763,7 млн. лв. или 69,6% изпълнение на годишните разчети. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски са 5 392,8 млн. лв., което представлява 59,1% от разчетените за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, приходите от осигурителни вноски нарастват номинално с 13,9% (656,8 млн. лева). Неданъчните приходи са в размер на 2 920,4 млн. лв., което представлява 62,1% изпълнение на годишните разчети. Приходите от помощи са в размер на 872,7 млн. лева. Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към юли 2018 г. възлизат на 20 532,5 млн. лв., което е 52,2% от годишните разчети. За сравнение разходите за същия период на предходната година са в размер на 18 505,9 млн. лева. Номиналното нарастване се дължи както на по-високия размер на разходите по националния бюджет, така и на нарастването на разходите по сметките за средствата от Европейския съюз. Ръстът на разходите по националния бюджет се дължи основно на по-високия размер на здравноосигурителните и социалните плащания (базов ефект при разходите за пенсии от увеличението от юли 2017 г. и увеличението на две стъпки през 2017 г. на размера на минималната пенсия от юли и октомври, както и новото увеличение на пенсиите от юли 2018 г.), по-високите разходи за персонал основно поради увеличението на възнагражденията на педагогическия персонал в системата на средното образование и др., докато по сметките за средства от ЕС нарастват основно капиталовите разходи. Нелихвените разходи са в размер на 19 388,3 млн. лв., което представлява 52,0% от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи към юли 2018 г. са в размер на 17 742,2 млн. лв. (57,0% от разчета за годината), капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 1 615,8 млн. лв. (26,3% от разчетите към ЗДБРБ за 2018 г.). Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 30,3 млн. лв. Лихвените плащания са в размер на 489,9 млн. лв. или 67,8% от планираните за 2018 година. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.07.2018 г. от централния бюджет възлиза на 654,4 млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС. Размерът на фискалния резерв към 31.07.2018 г. е 10,8 млрд. лв., в т.ч. 10,0 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,8 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

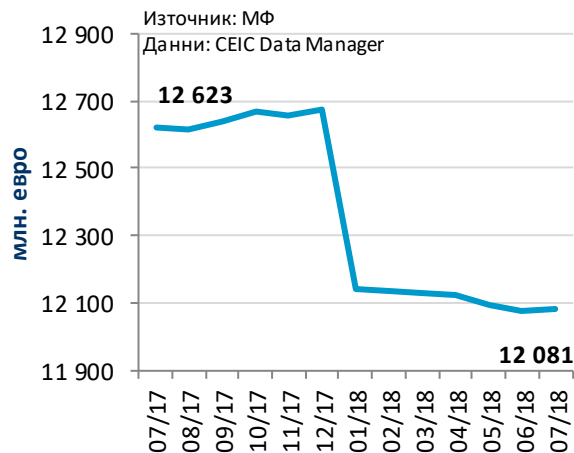

Държавен дълг

Към края на юли 2018 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 12 080,5 млн. евро. и заема 22,6% от прогнозния БВП

По данни на МФ дългът на подсектор „Централно управление“ към края на юли 2018 г. възлиза на 12 080,5 млн. евро. и заема 22,6% от прогнозния БВП. Вътрешните задължения са 2 957,8 млн. евро, а външните 9 122,7 млн. евро. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ към БВП възлиза на 22,6%, като делът на вътрешния дълг е 5,5%, а на външния дълг – 17,1%. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 24,5%, а външните – от 75,5%. Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 31 юли 2018 г. е в размер на 318,0 млн. евро. Вътрешните гаранции са 34,6 млн. евро, а външните – 283,4 млн. евро. Съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“/БВП е в размер на 0,6%. Съгласно водения от МФ, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на юли 2018 г. достига до 11 409,5 млн. евро или 21,3% от БВП. Вътрешните задължения са в размер на 2 887,4 млн. евро, а външните – в размер на 8 522,1 млн. евро. Държавногарантираният дълг през юли 2018 г. възлиза на 985,0 млн. евро. Вътрешните гаранции са 34,6 млн. евро, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП – 1,8%.

Дълг подсектор "Централно управление"

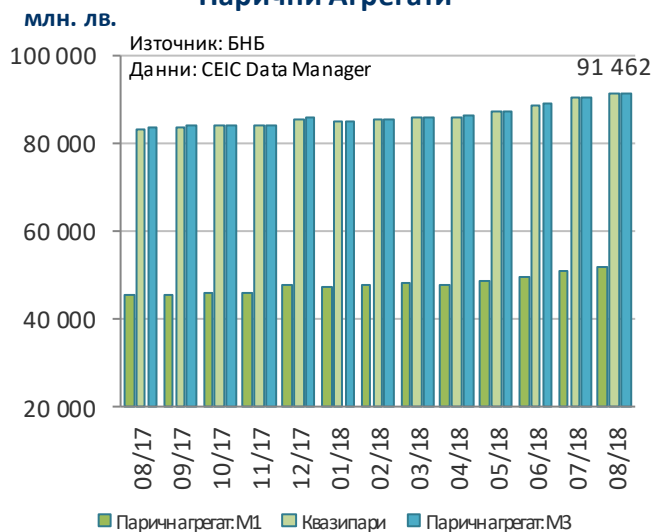

ПАРИЧЕН СЕКТОР

В края на юли 2018 г. широките пари нарастват с 10% на годишна база до 90,443 млрд. лв. (87,6% от БВП). Вътрешният кредит нараства с 8,4% на годишна база до 56,495 млрд. лв. и заема 53,5% от БВП

По данни на БНБ през юли 2018 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 10.4% при годишно нарастване от 10% през юни 2018 година. В края на юли 2018 г. широките пари са 90,443 млрд. лв. (87,6% от БВП) при 88,885 млрд. лв. към юни 2018 г. (86,1% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през юли 2018 г. с 15,7% на годишна база (15,8% годишен ръст през юни 2018 година). В края на юли 2018 г. депозитите на неправителствения сектор са 75,244 млрд. лв. (72,9% от БВП), като годишното им увеличение е 8,8% (8,5% годишно повишение през юни 2018 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са 23,269 млрд. лв. (22,5% от БВП) в края на юли 2018 година. В сравнение със същия месец на 2017 г. те се увеличават с 16,4% (15,6% годишно повишение през юни 2018 година). Депозитите на финансовите предприятия намаляват с 18% на годишна база през юли 2018 година (13,7% годишно понижение през юни 2018 г.) и в края на месеца достигат 2,591 млрд. лв. (2,5% от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са 49,384 млрд. лв. (47,8% от БВП) в края на юли 2018 година. Те се увеличават със 7,3% спрямо същия месец на 2017 г. (7% годишно нарастване през юни 2018 година). Нетните вътрешни активи са 55,564 млрд. лв. в края на юли 2018 година. Те се увеличават с 8,7% спрямо същия месец на 2017 г. (10,9% годишно повишение през юни 2018 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 56,495 млрд. лв. и нараства спрямо юли 2017 г. с 8,1% (9,4% годишно увеличение през юни 2018 година). През юли 2018 г. вземанията от неправителствения сектор се увеличи-

Парични Агрегати

чават със 7,5%, достигайки 57,715 млрд. лв. (7,1% годишно увеличение през юни 2018 година). В края на юли 2018 г. кредитите за неправителствения сектор са 56,162 млрд. лв. (54,4% от БВП) при 55,586 млрд. лв. към юни 2018 г. (53,8% от БВП). През юли 2018 г. те се увеличават на годишна база със 7,1% (6,7% годишно повишение през юни 2018 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 83,4 млн. лева. На годишна база продадените кредити от Други ПФИ са 119,4 млн. лв. (в т. ч. 19,5 млн. лв. през юли 2018 година), а обратно изкупените кредити – 36 млн. лв. (през юли 2018 г. няма обратно изкупени кредити). Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 3,4% на годишна база през юли 2018 г. (3,8% годишно повишение през юни 2018 г.) и в края на месеца достигат 32,357 млрд. лв. (31,3% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 21,153 млрд. лв. (20,5% от БВП) в края на юли 2018 година. Спрямо същия месец на 2017 г. те се увеличават с 10% (9,2% годишно повишение през юни 2018 година). В края на юли 2018 г. жилищните кредити са 10,038 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 9,2% (9% годишно увеличение през юни 2018 година). Потребителските кредити възлизат на 8,794 млрд. лв. и се увеличават с 15% спрямо юли 2017 г. (15,1% годишно повишение през юни 2018 година). На годишна база другите кредити намаляват с 6,4% (15,4% годишно понижение през юни 2018 г.), като достигат 991,2 млн. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 2,651 млрд. лв. (2,6% от БВП) в края на юли 2018 година. В сравнение с юли 2017 г. те се увеличават с 35,9% (30,1% годишно повишение през юни 2018 година).

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

През август три от четирите индекса на борсата отчитат спад, както следва: SOFIX до 631.83 пункта, BGBX 40 до 122.28 пункта и BG TR30 до 521.61 пункта, а само BGREIT регистрира ръст до 177.08 пункта

През август основният индекс на БФБ-София отчете спад от 0.35% до 631.83 пункта. Припомняме, че измерителят на "сините чипове" завърши 2017 година с повишение от 15.77% на годишна база до 677.45 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се понижи с 0.34% до 122.28 пункта през август. Равноплетегленият BG TR30 се понижи с 0.74% до 521.61 пункта през август. Измерителят на имотните компании BGREIT се повиши с 1.05% до 177.08 пункта през август. От включените в SOFIX компании, през август 2018 г. съотношението между губещи и печеливши емисии е 7:8, като губещите са с една повече от печелившите. За разлика от юли, когато всички губещи емисии се понижиха с под 10%, през август една от губещите емисии, които отчитат понижение на цената на акциите си над 10% е Трейс груп холд, чиито акции отчитат спад със 17.44%, заради катастрофата край Свояге, в която загинуха 17 души. Оборътът през август 2018 г. е 1,5 пъти по-голям от този през юли и възлиза на 7 444 442 лв. През август 2018 г. Софарма запазва лидерската позиция по пазарна капитализация (544 583 512 лв.), следвана от Химимпорт (512 843 011 лв.). Челната петорка се допълва от ТБ Първа инвестиционна банка (425 700 000 лв.), Еврохолд България (325 917 240 лв.) и Монбат (327 600 000 лв.).

Индексите на БФБ на месечна база				
Дата	Sofix	BGBX40	BGREIT	BGTR30
08.2017	705.4	134.9	115.3	556.1
09.2017	688.1	134.3	114.9	559.3
10.2017	671.4	131.2	115.9	547.1
11.2017	665.0	130.5	114.0	547.9
12.2017	677.5	132.0	116.1	556.0
01.2018	712.7	138.2	115.4	571.6
02.2018	686.4	133.3	116.5	558.0
03.2018	649.2	128.5	114.9	536.3
04.2018	658.1	130.0	115.5	540.4
05.2018	636.6	126.3	115.5	528.3
06.2018	634.3	124.9	116.2	525.4
07.2018	634.0	122.7	115.9	525.5
08.2018	631.8	122.3	117.1	521.6

Източник: Българска фондова борса-София

Холдингите през август също се представя както през юли. От седемте холдинга, включени в SOFIX, на печалба са 4: Холдинг Варна (+1.60%), Индустриален холдинг България (+1.54%), Еврохолд България (+1.23%) и Стара планина холд (+0.75%). Загуба отчитат: Трейс Груп холд (-17.44%), Доверие обединен холдинг (-4.71%) и Сирма Груп холдинг (-1.15%). Компанията с най-голям оборот за месец август 2018 г. е ТБ Централна кооперативна банка АД, с реализиран обем от 2 600 021 лева. На второ място се нарежда 235 Холдингс АД с реализиран обем от 2 017 840 лева. В класацията има два представителя на дружествата със специална инвестиционна цел. С най-малък брой сключени сделки в класацията са 235 Холдингс АД и Развитие Индустрия Холдинг АД, а с най-голям Адванс Терафонд АДСИЦ, Българска фондова борса АД и Корадо-България АД. Най-печеливша компания през месец август 2018 г. е 235 Холдингс АД, което постига ръст от 37.50%. На второ място се на-

режда Св. Св. Константин и Елена Холдинг АД, следвано от Елхим Искра АД с ръст от 10.58%. Последните две компании в класацията отбелязват едноцифрени ръстове, съответно ТБ Първа Инвестиционна Банка АД с ръст от 9.01% и Холдинг Нов Век АД с ръст от 6.21%.

БАНКОВ СЕКТОР

Към края на юли 2018 г. агрегираните нетна печалба на банковата система е в размер на 951 млн. лв. и нараства с 23,7% на годишна база. Към 30 юни 2018 г. съотношенията на базовия собствен капитал от първи ред, на капитала от първи ред и на общата капиталова адекватност са съответно 19.31%, 19.74% и 20.82% (при 19.34%, 19.79% и 20.91% към края на март 2018 г.).

По данни на БНБ към края на юли 2018 г. агрегираните нетна печалба на банковата система е в размер на 951 млн. лв. и нараства с 23,7% на годишна база. Разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, за този период са 270 млн. лв. (при 287 млн. лв. година по-рано).

Показател (BGN'000)	31.07. 2017	31.07. 2018	Годишно изменение (%)
Приход от лихви	1 791 607	1 755 359	-2.0
Разход от лихви	227 329	174 791	-23.1
Нетен лихвен доход	1 564 278	1 580 568	1.0
Обезценки	286 674	270 135	-5.8
Приходи от такси и комисиони	655 502	710 260	8.4
Разходи за такси и комисиони	82 099	100 176	22.0
Нетен доход от такси	573 403	610 084	6.4
Административни разходи	920 727	968 296	5.2
Разходи за персонал	459 956	490 938	6.7
Нетен оперативен приход	2 188 995	2 380 154	8.7
Нетна печалба	790 353	950 556	20.3

Източник: БНБ, Изчисления: ОББ

По данни на БНБ към края на юли 2018 г. активите на банковата система нарастват на месечна база с 2,1% (2,2 млрд. лв.) до 102,3 млрд. лв. Позицията пари, парични салда при централни банки и други депозити на виждане се увеличава, а делът ѝ в общите активи в края на месеца е 19,8%. Нарастват другите депозити на виждане и паричните наличности. Балансовата (нетната) сума на кредитите и авансите отбелязва месечно увеличение, като делът ѝ в активите достига 62,2% от активите. При портфейлите с ценни книжа има слабо намаление и делът им се понижава до 13,1%. Брутните кредити и аванси от клиенти се увеличават спрямо края на юни с 1,4% и с 7,6% на годишна база до 59,7 млрд. лв. (55,8% от БВП). Нарастват кредитите за нефинансови предприятия (с 1,1% на месечна база и с 4,9% на годишна база), за други финансови предприятия (с 9,4% на месечна база и с 23,7% на годишна база) за домакинства (с 0,8% на месечна база и с 10,4% на годишна база) и за сектор държавно управление (с 0,9% на месечна база и с 0,8% на годишна база). Към края на юли 2018 г. депозитите от клиенти в банковата система нарастват през месеца с ,9% на месечна база и с 10,6% на годишна база и в края на периода възлизат общо на 82,3 млрд. лв. (76,5% от БВП). Увеличение има при депозитите от нефинансови предприятия (с 5,9% на месечна база и с 20,5% на годишна база) до 25,5 млрд. лева. Депозитите на домакинства нарастват с 0,8% на месечна база и със 7,5% на годишна база, като общият им размер надхвърля 51,2 млрд. лева. Депозитите от други финансови предприятия намаляват с 8,1% на месечна база и с 14,7% на годишна база. Депозитите в сектор държавно управление намаляват с 2,4% на месечна база но нарастват 24,1% на годишна база до 2,4 млрд. лева.

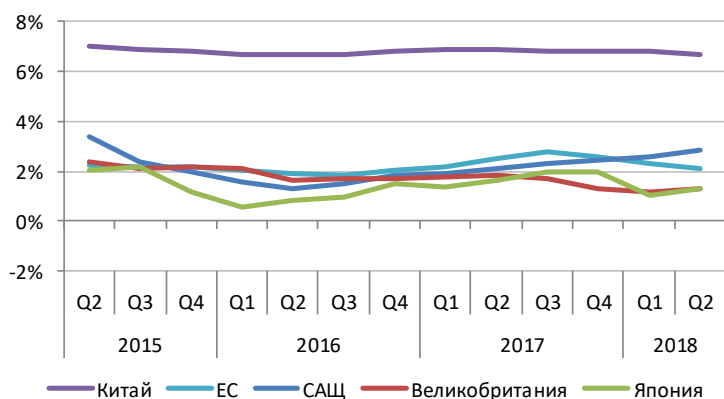
България Показатели за посредничество	31.07.2017 BGN'000	31.12.2017 BGN'000	30.06.2018 BGN'000	31.07.2018 BGN'000	Изменение m/m (%)	Изменение y/y (%)	Изменение yend (%)	Дял в БВП (%)
АКТИВИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА	93 016 075	95 850 484	100 135 063	102 286 880	2.1	10.0	6.7	97.7
Кредити за държавно управление	621 233	614 592	620 234	626 101	0.9	0.8	1.9	0.6
Кредити за нефинансови предприятия	33 019 133	33 516 791	34 245 215	34 634 871	1.1	4.9	3.3	33.1
Кредити на финансови предприятия	2 406 225	2 352 930	2 718 319	2 975 516	9.5	23.7	26.5	2.8
Кредити на домакинствата общо, в т.ч.	19 482 554	19 972 030	21 326 775	21 500 375	0.8	10.4	7.7	20.5
Жилищни	9 018 959	9 444 146	10 233 209	10 316 315	0.8	14.4	9.2	9.9
Потребителски	8 964 702	9 264 095	10 021 461	10 129 285	1.1	13.0	9.3	9.7
Микро и други кредити	1 498 893	1 263 789	1 072 105	1 054 775	-1.6	-29.6	-16.5	1.0
ОБЩО КРЕДИТИ	55 529 145	56 456 343	58 910 543	59 736 863	1.4	7.6	5.8	57.1
ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ КЛИЕНТИ в т.ч.	74 441 632	76 747 619	80 749 429	82 295 942	1.9	10.6	7.2	78.6
Депозити на Държавно управление	1 919 687	1 824 421	2 439 034	2 381 392	-2.4	24.1	30.5	2.3
Депозитина Нефинансови предприятия	21 555 461	23 709 705	24 409 714	25 858 165	5.9	20.0	9.1	24.7
Депозити на Други финансови предприятия	3 395 294	2 842 120	3 149 142	2 895 271	-8.1	-14.7	1.9	2.8
Депозити на Домакинства	47 571 190	48 371 373	50 751 539	51 161 114	0.8	7.5	5.8	48.9
Собствен капитал	11 976 927	12 468 136	12 045 780	12 219 745	1.4	2.0	-2.0	11.7
Нетна печалба	660 400	1 088 190	800 985	950 557		43.9		
Банкови показатели (%)								
ROE	9.5	9.5	13.3	13.3	0.0	3.9	3.8	
ROA	1.2	1.2	1.6	1.6	0.0	0.4	0.4	
Капиталова адекватност	22.60	22.1	20.8	n.a				
Ликвидно покритие (%)	n.a	n.a	315.1	325.9	10.8	n.a	n.a	
Проблемни кредити	10.50	10.2	9.1	n.a				
БВП	98 631 000	98 631 000	104 674 000	104 674 000				
EUR/BGN	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583				

Източник: БНБ, МФ, Изчисления: ОББ

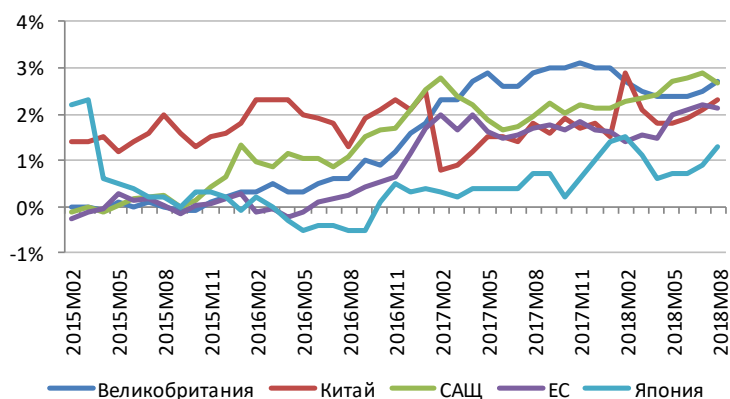
Изчисленията съгласно Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията (за допълнение на Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета) ликвиден буфер и нетни изходящи ликвидни потоци в края на юли са съответно 24.7 млрд. лв. и 7.6 млрд. лв. Съотношението между двете величини – отношението на ликвидно покритие, е 325.9%. Собственият капитал в баланса на банковата система в края на юли 2018 г. възлиза на 12.2 млрд. лв., като за месец нараства със 174 млн. лв. (1,4%). Към 30 юни 2018 г. съотношенията на базовия собствен капитал от първи ред, на капитала от първи ред и на общата капиталова адекватност са съответно 19.31%, 19.74% и 20.82% (при 19.34%, 19.79% и 20.91% към края на март 2018 г.).

ПРИЛОЖЕНИЕ

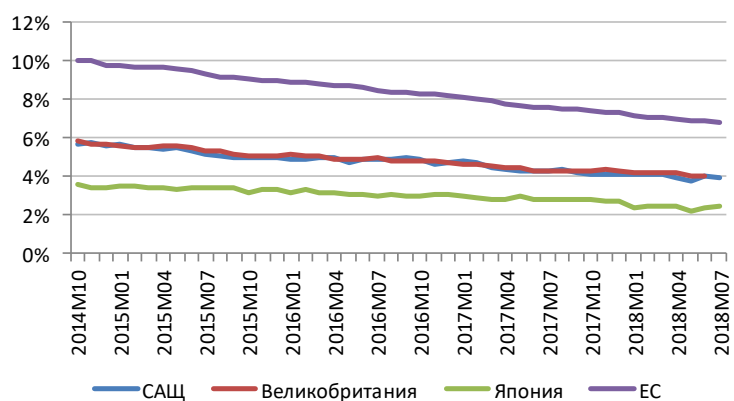
Напреднали икономики: Ръст на БВП спрямо
съответното тримесечие на предходната година

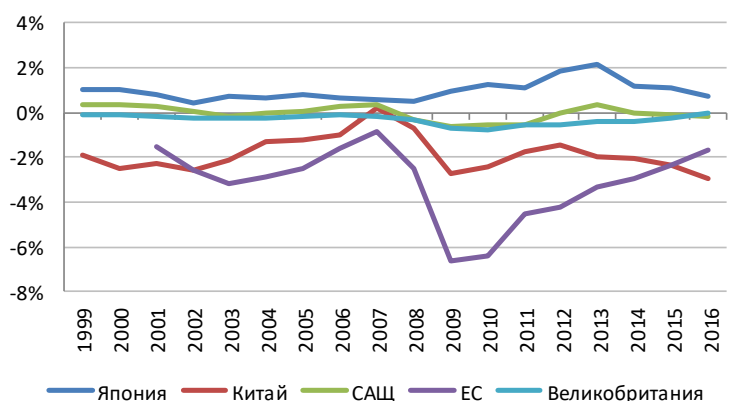
Напреднали икономики: Инфлация по страни,
месечно (на годишна база)

Напреднали икономики: Коефициент на
безработица (%) по страни, месечно

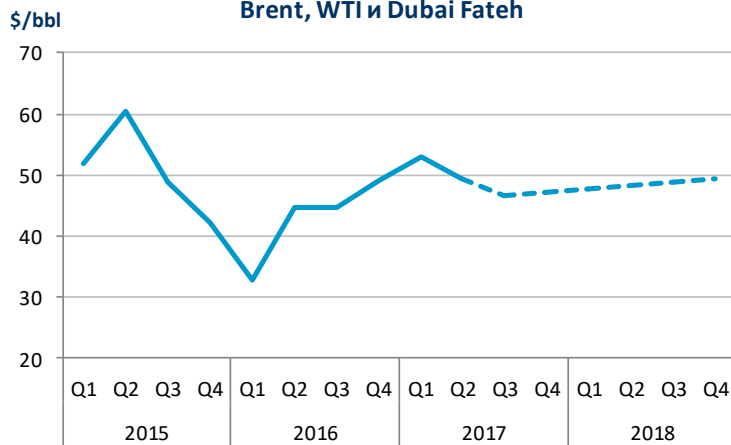

Напреднали икономики: Съотношение на
Бюджетен излишък/дефицит към БВП (%)

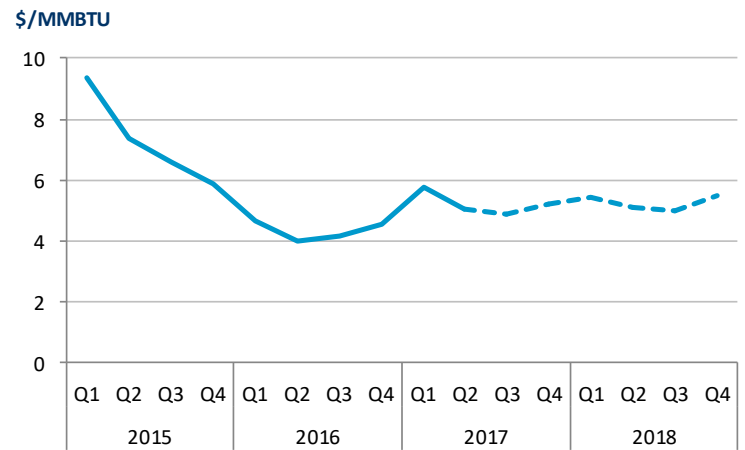

Международни цени на петролни продукти

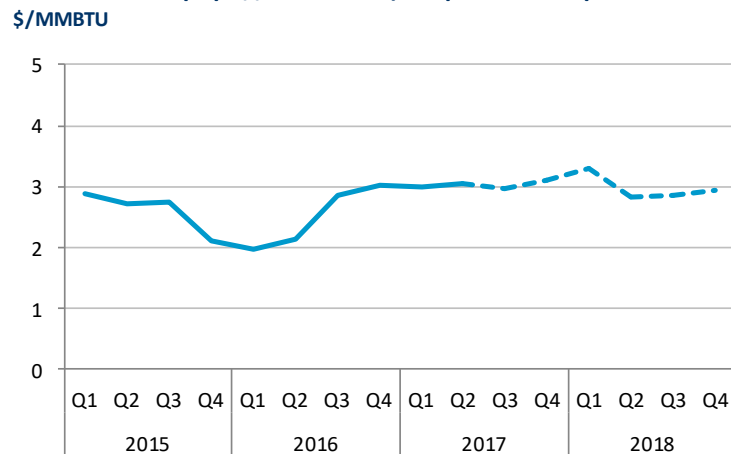
Петрол - средно аритметично на три спот цени:
Brent, WTI и Dubai Fateh

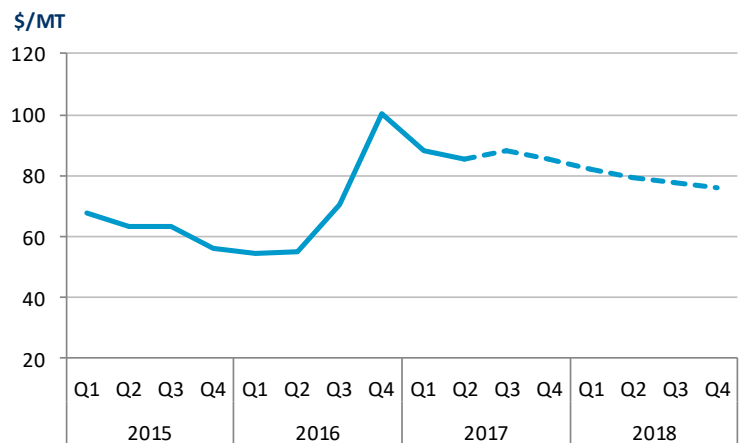
Природен газ: Руски природен газ в Германия

Природен газ: САЩ, вътрешен пазар

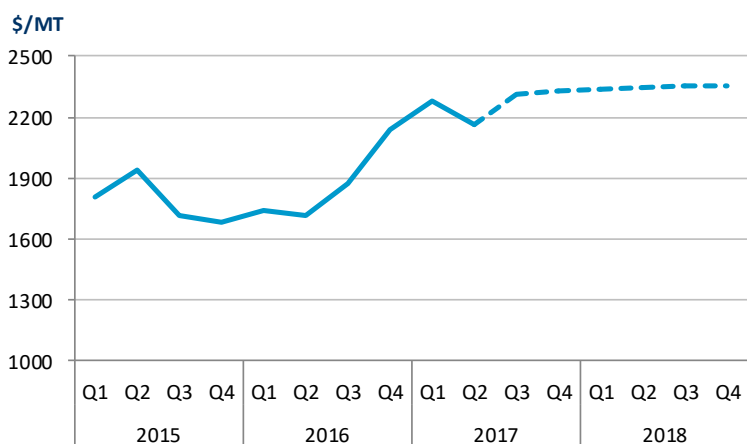

Въглища: Австралийски въглища, външни пазари

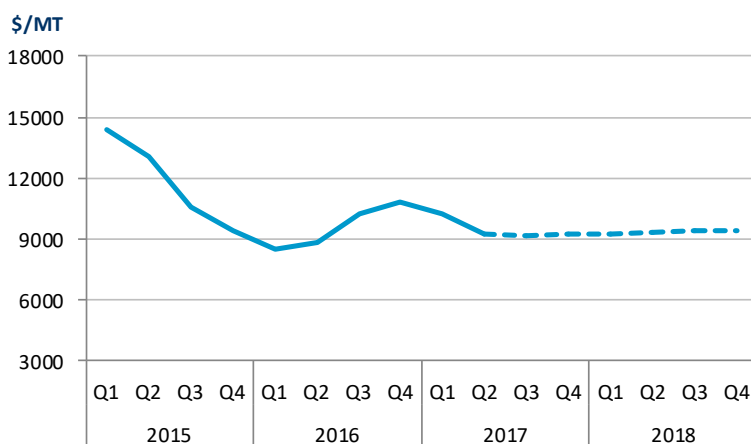

Международни цени на метали

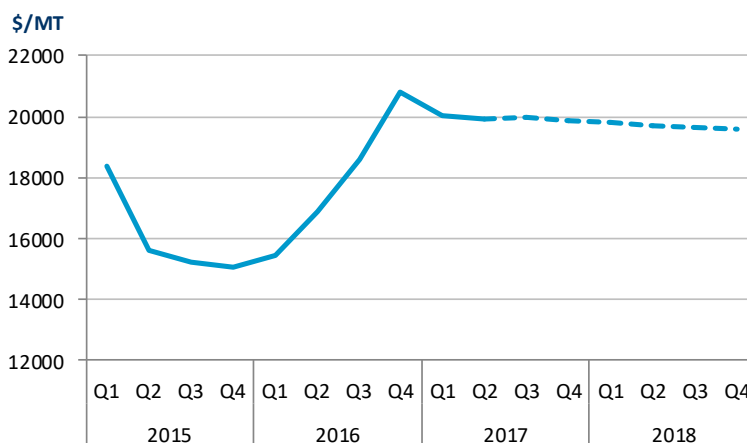
Олово

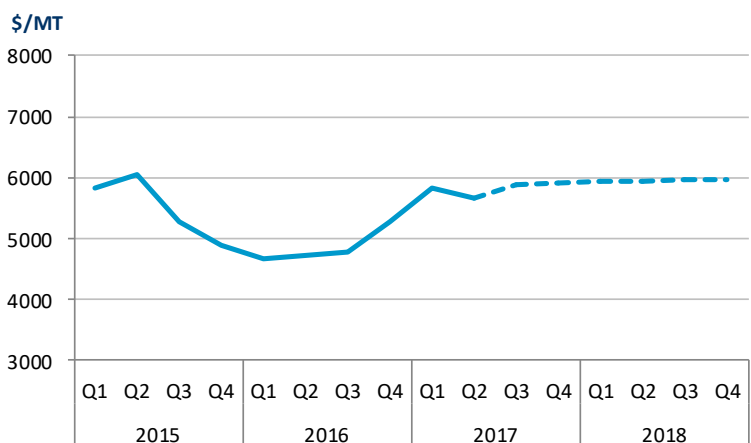
Никел

Калай

Мед

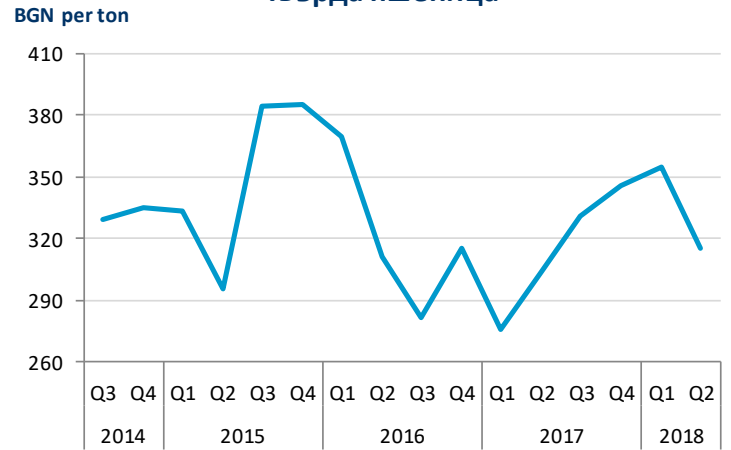

България: Цени на селскостопански продукти

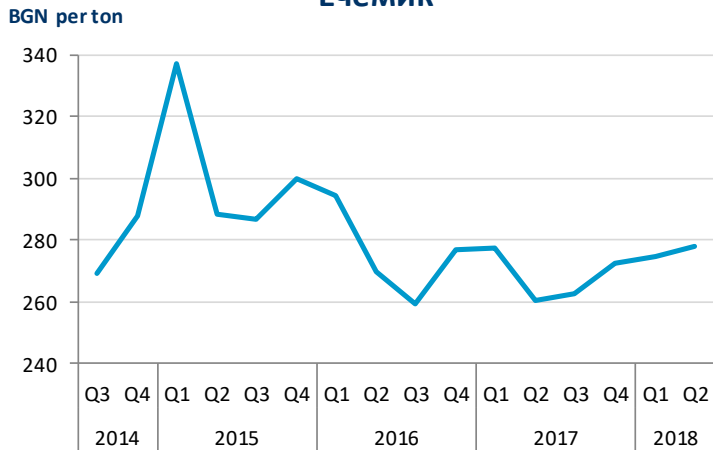
Царевица

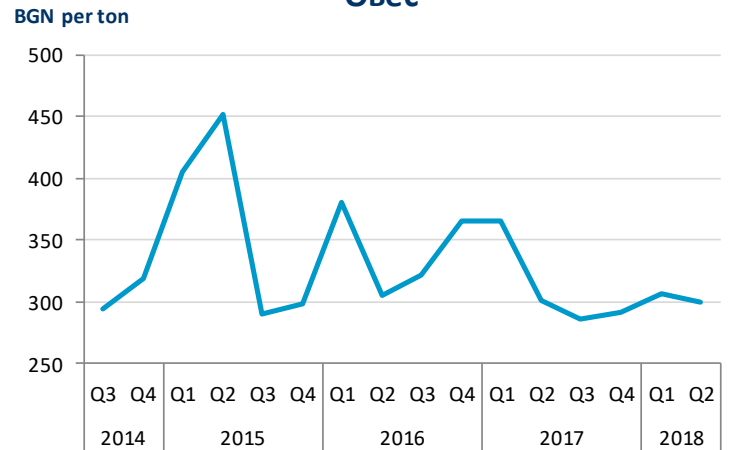
Твърда пшеница

Ечемик

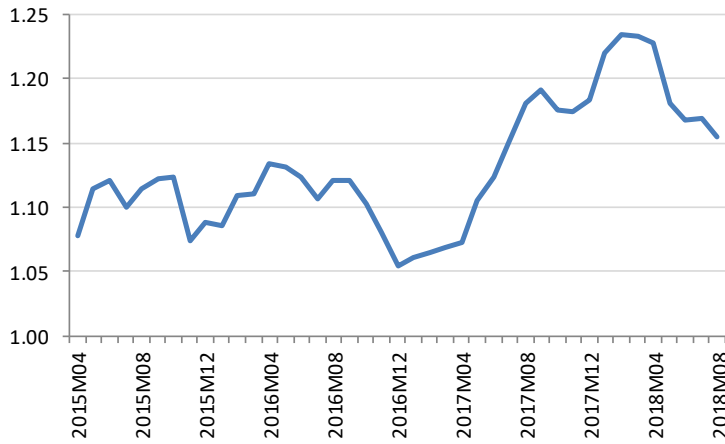

Овес

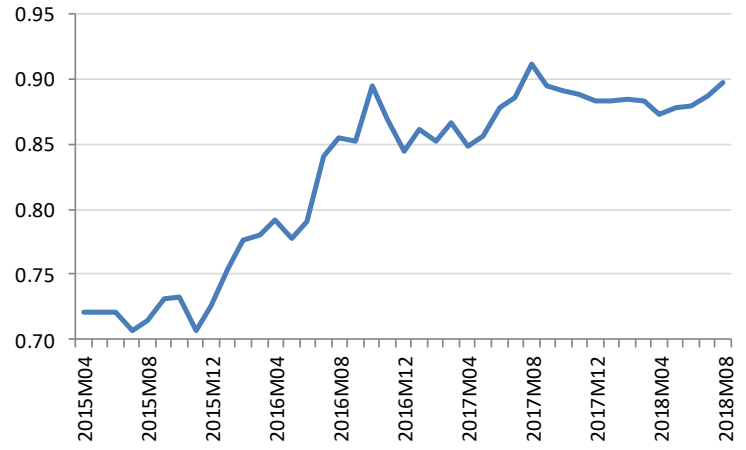

Международни валутни курсове

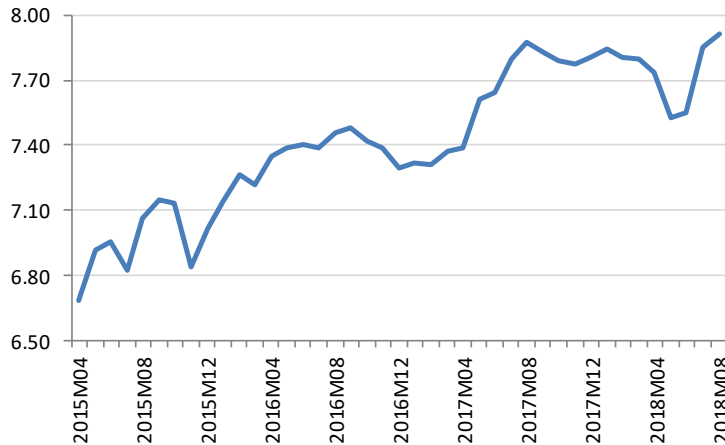
EUR/USD

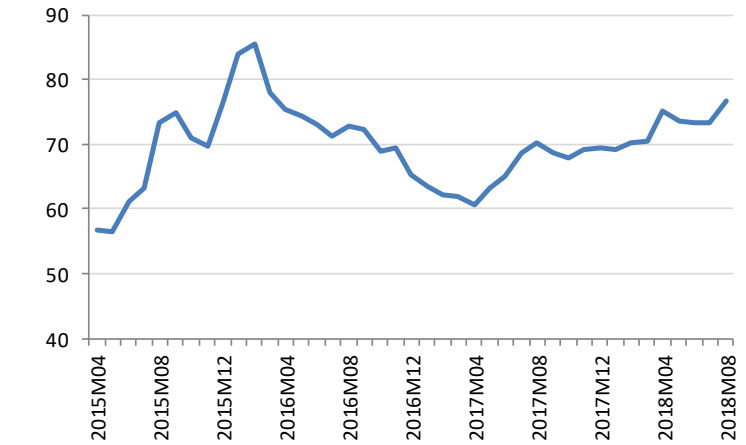
EUR/GBP

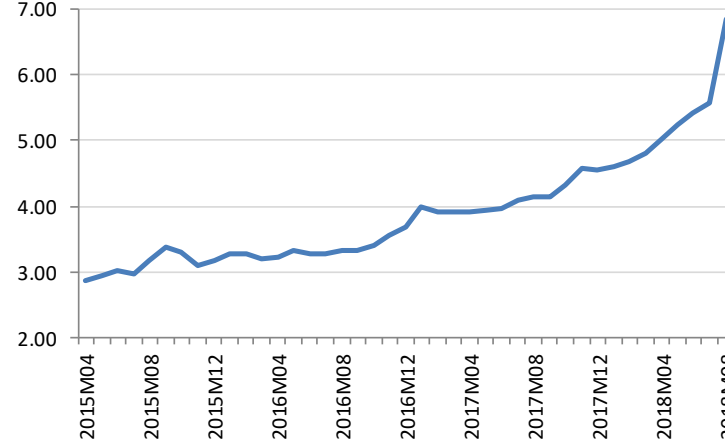
EUR/CNY

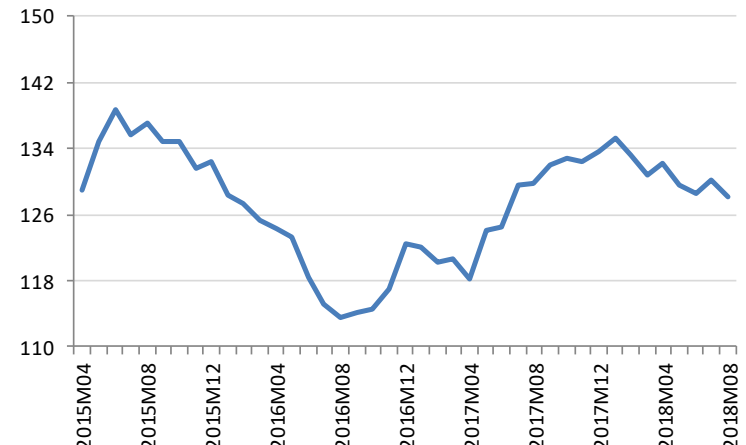
EUR/RUB

EUR/TRY

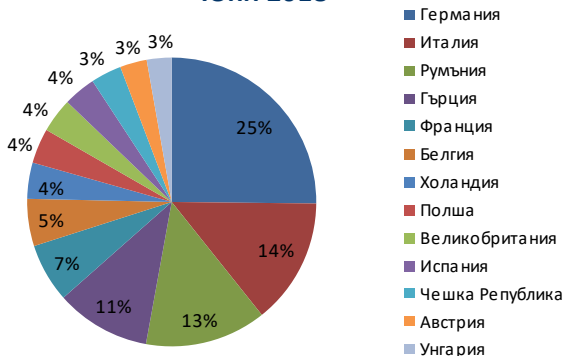

EUR/JPY

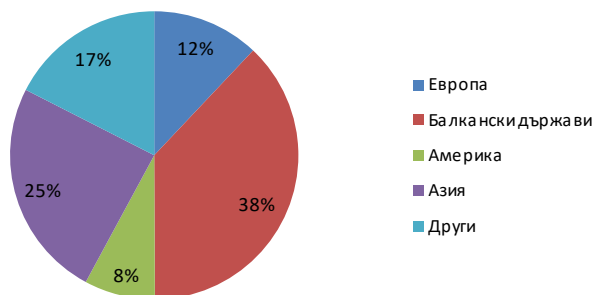

България: Външен сектор

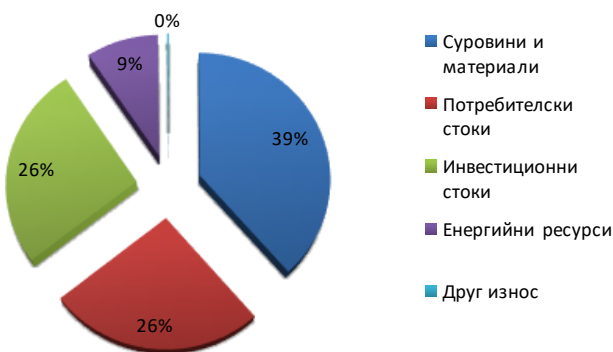
Износ: FOB по държави от ЕС: Януари - Юни 2018

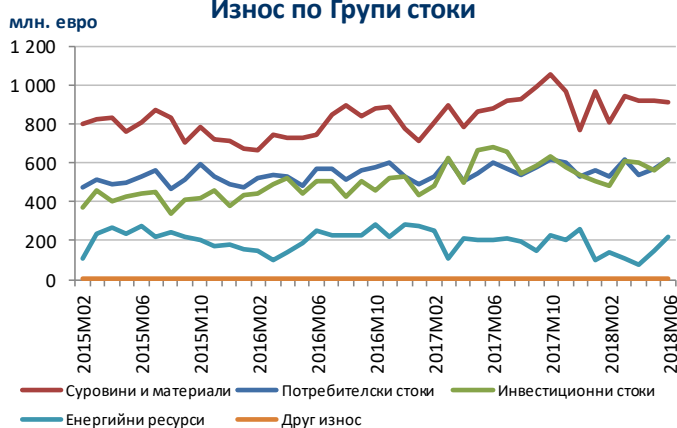
Износ: FOB по държави извън ЕС: Януари - Юни 2018

Износ: FOB: Групи стоки - относителен дял към Юни 2018

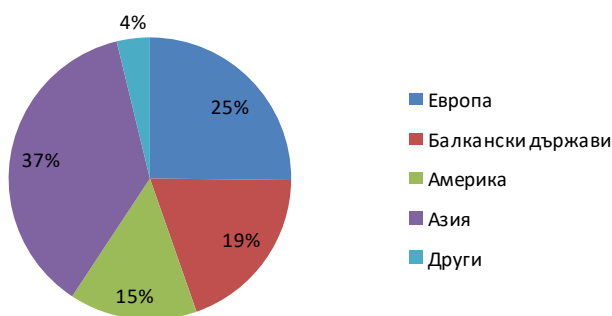
Износ по Групи стоки

Внос: CIF по държави от ЕС: Януари - Юни 2018

Внос: CIF по държави извън ЕС: Януари - Юни 2018

Внос: CIF - Групи стоки - относителен дял към Юни 2018

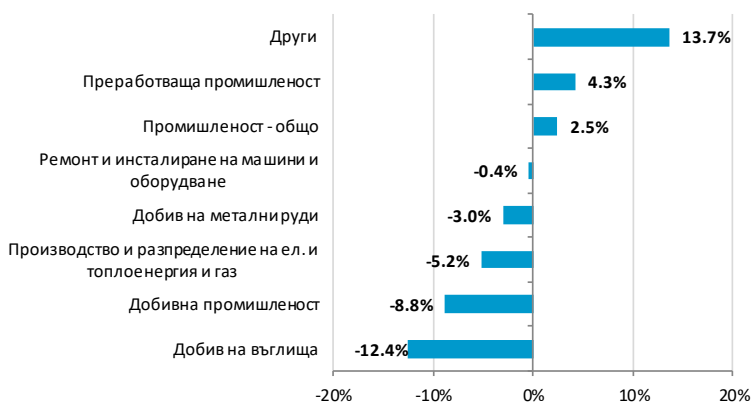

Внос по Групи стоки

България: Реален сектор

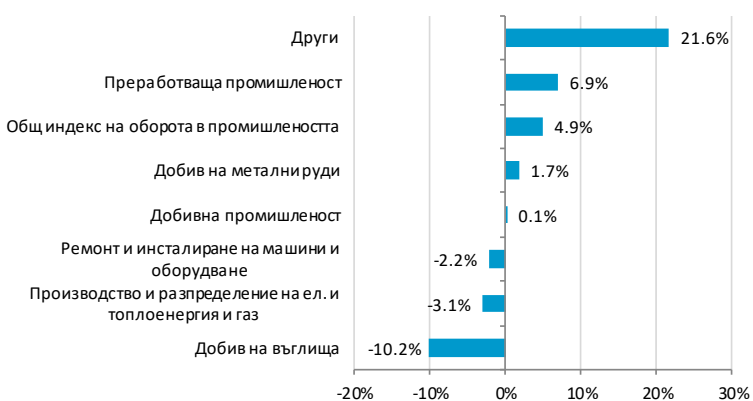
Индекс на промишленото производство: %
изменение през Юли 2018 г. на годишна база

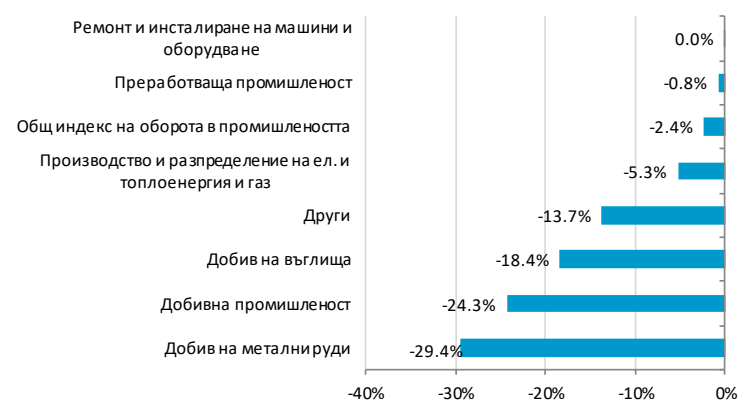
Индекс на промишленото производство: %
изменение през Юли 2018 г. на месечна база

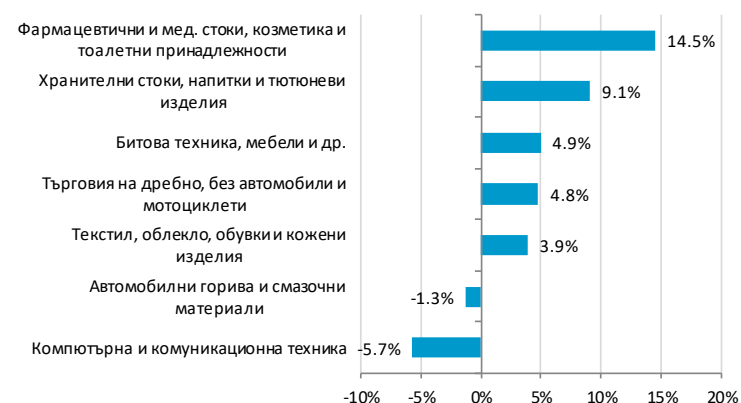
Индекс на оборота в промишлеността: %
изменение през Юли 2018 г. на годишна база

Индекс на оборота в промишлеността: %
изменение през Юли 2018 г. на месечна база

Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Юли 2018 г. на годишна база

Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Юли 2018 г. на месечна база

България: Реален сектор

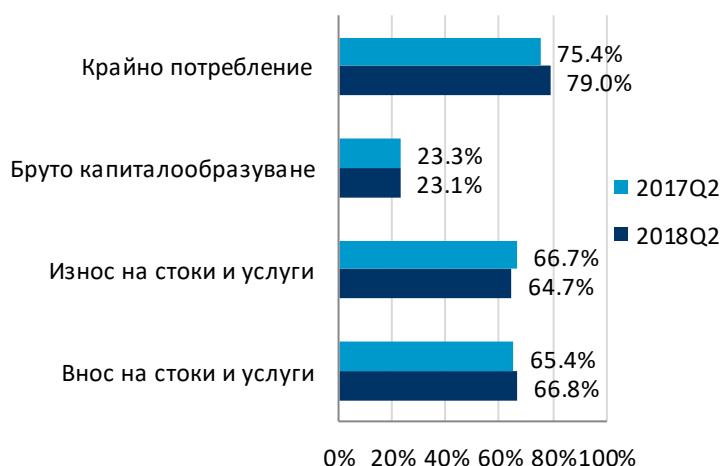
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - II-ро трим. на 2018 г. спрямо предходното тримесечие

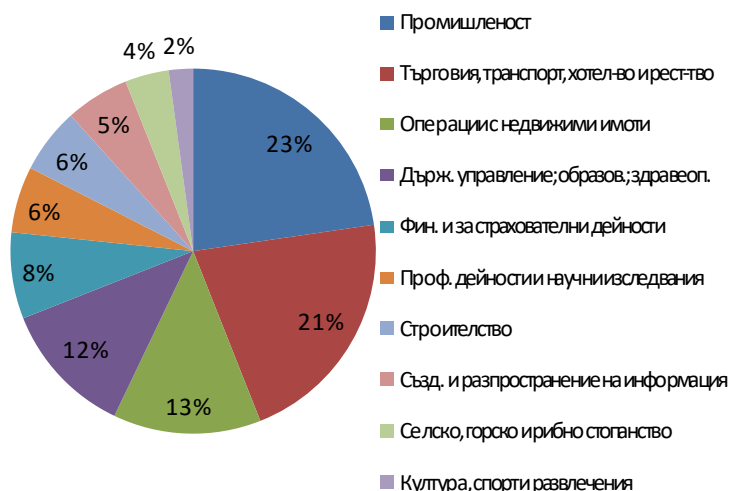
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - II-ро трим. на 2018 г. спрямо съответното тримесечие на предх. година

БВП по елементи на крайно използване през второ тримесечие на 2017 и 2018 г.

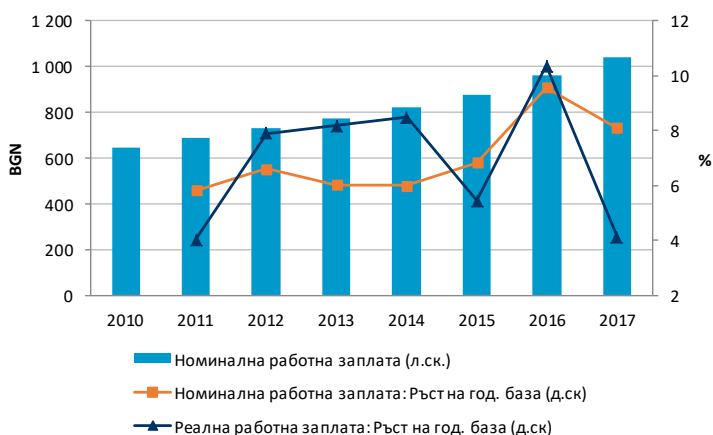

България: Отн. дял на ик. отрасли към Брутната добавена стойност (%) Q2 2018 г.

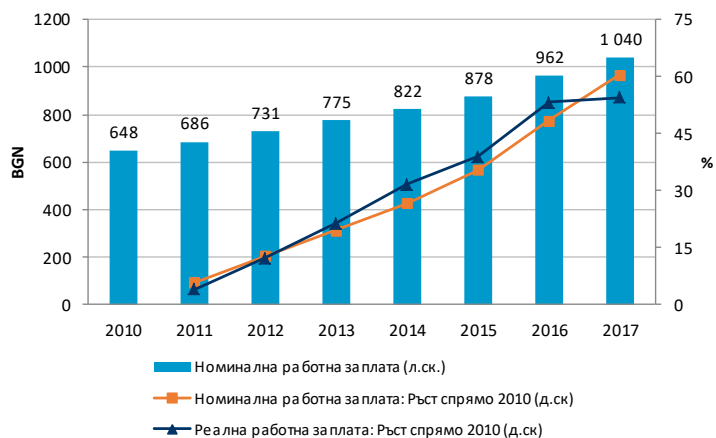

България: Реален сектор

Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение на годишна база

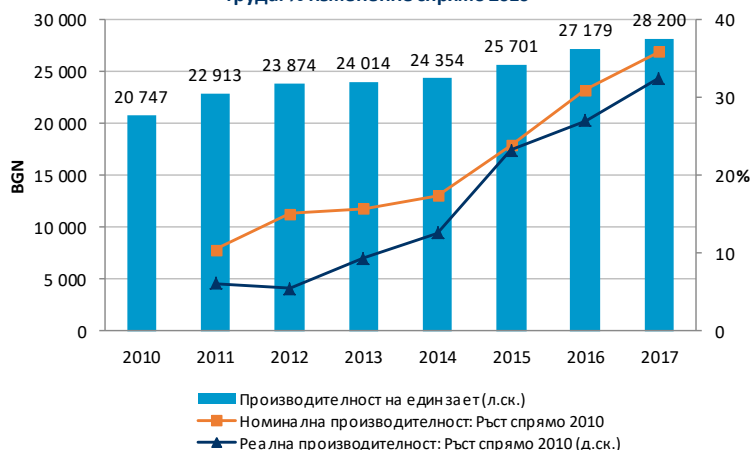
Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение спрямо 2010 г.

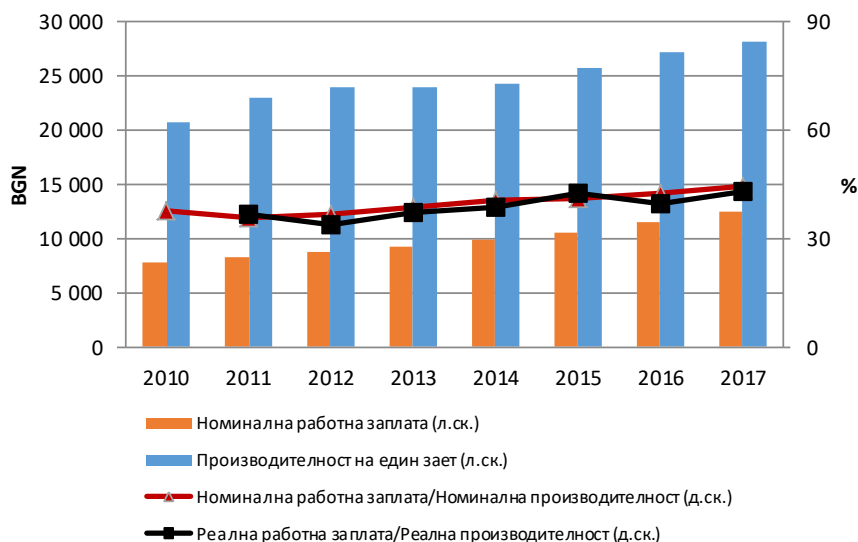
Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение на год. база

Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение спрямо 2010

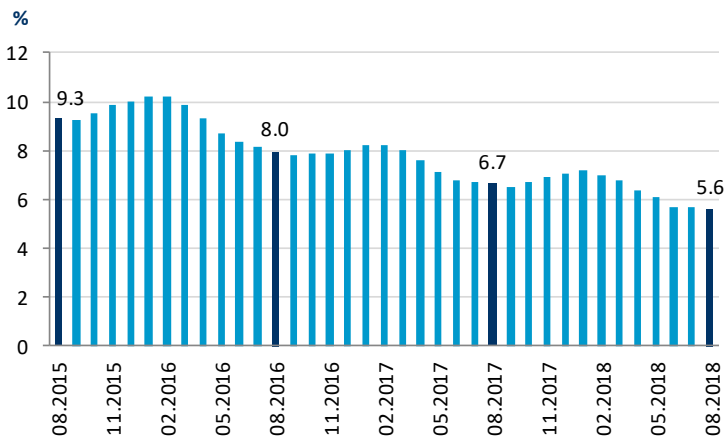

Съотношение на средна работна заплата към производителност на труда, % изменение на год. база

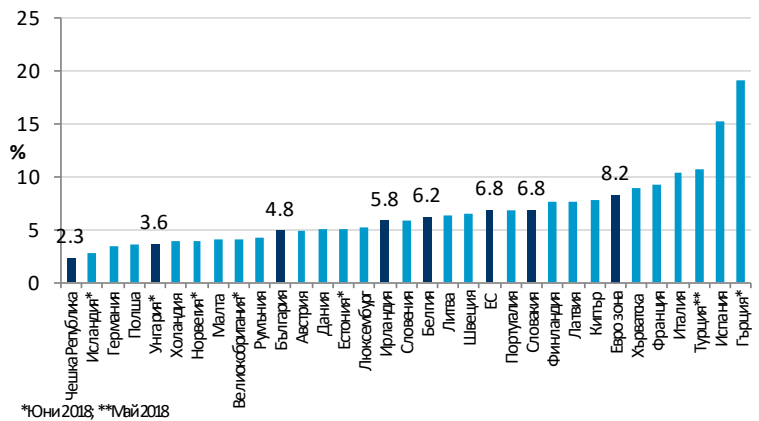

България: Реален сектор

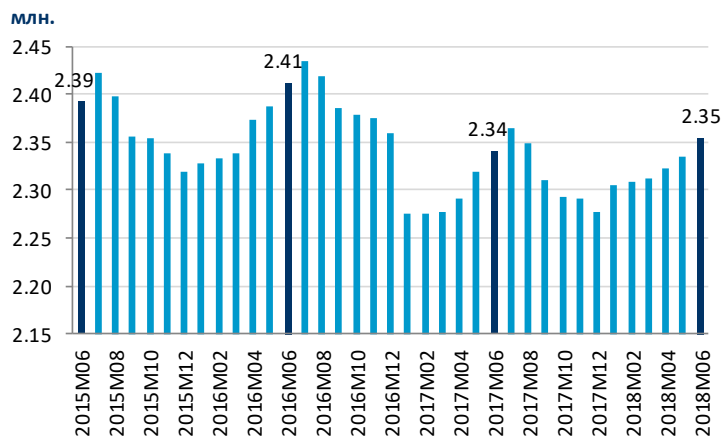
Равнище на безработица: Агенция по заетостта

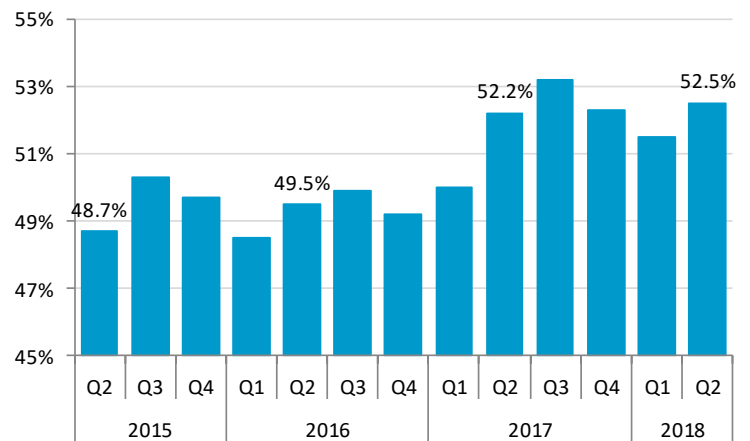
ЕС: Коефициент на безработица, сезонно изгладени данни, по страни към Юли 2018г.

България: Брой наети лица

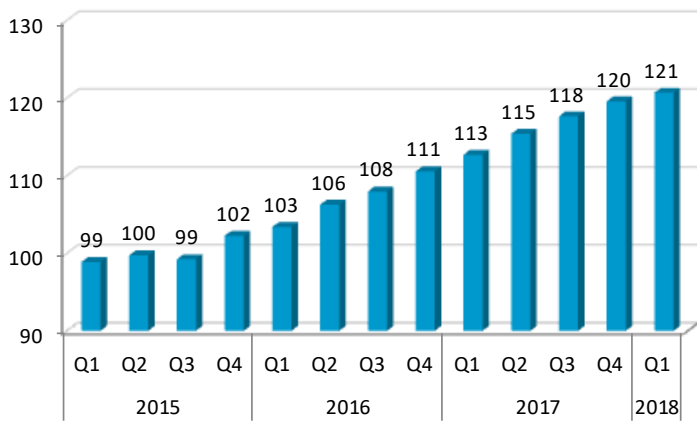

България: Коефициент на заетост

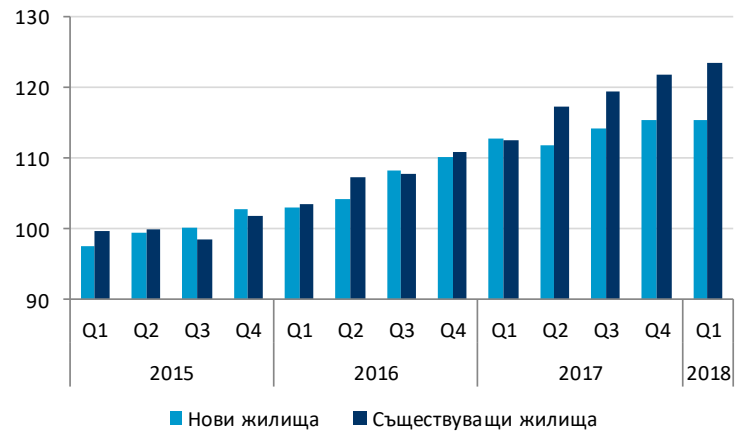

България: Реален сектор

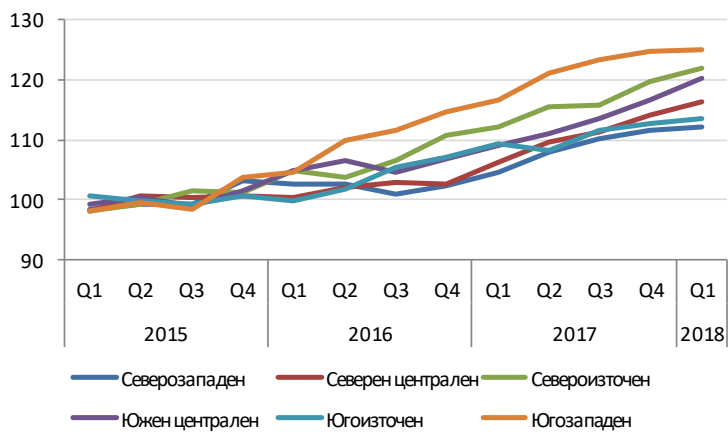
Индекс на цените на жилища (ИЦЖ)

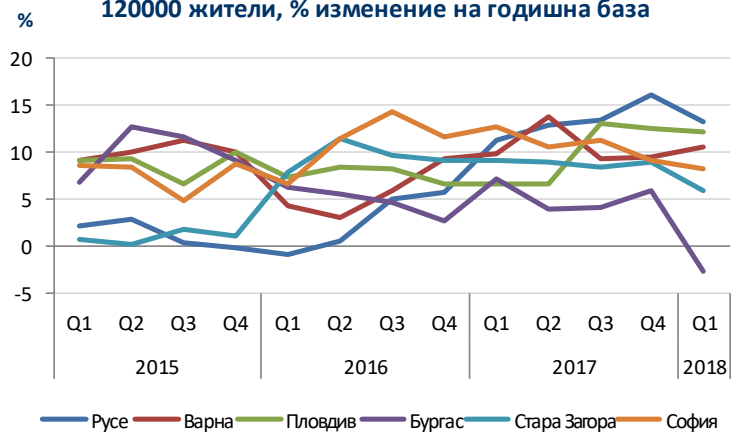
ИЦЖ: Нови и съществуващи жилища

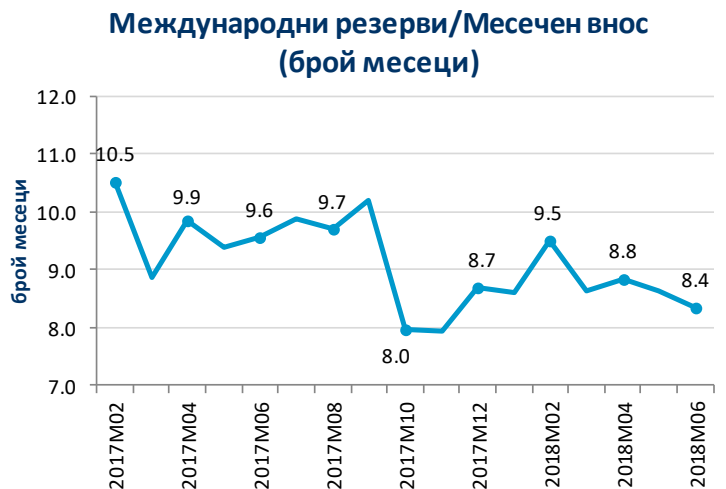
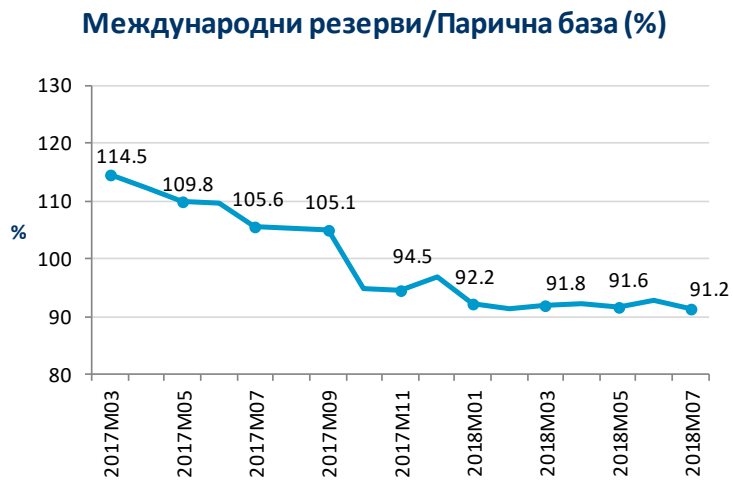
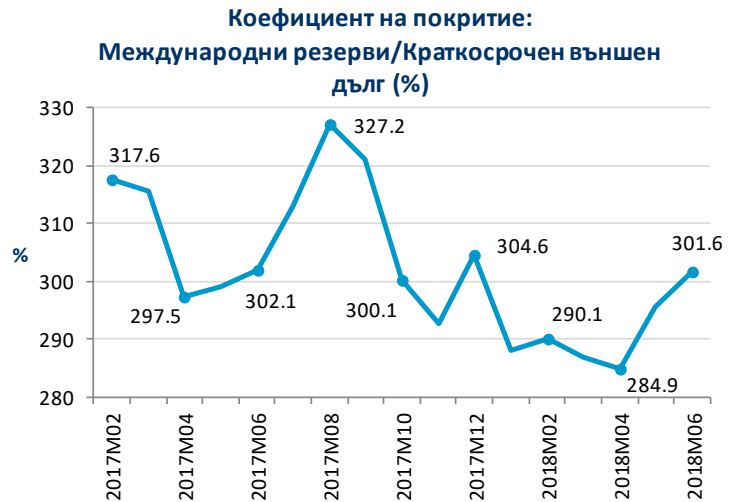
Индекс на цените на жилищата по региони

ИЦЖ за 6-те града в България с население над 120000 жители, % изменение на годишна база

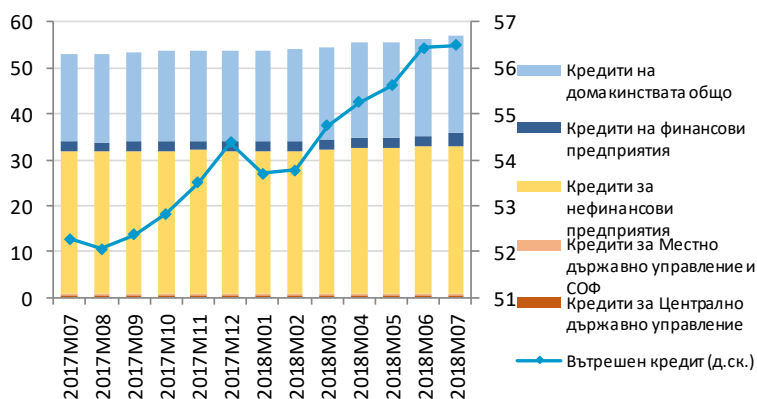

България: Паричен сектор

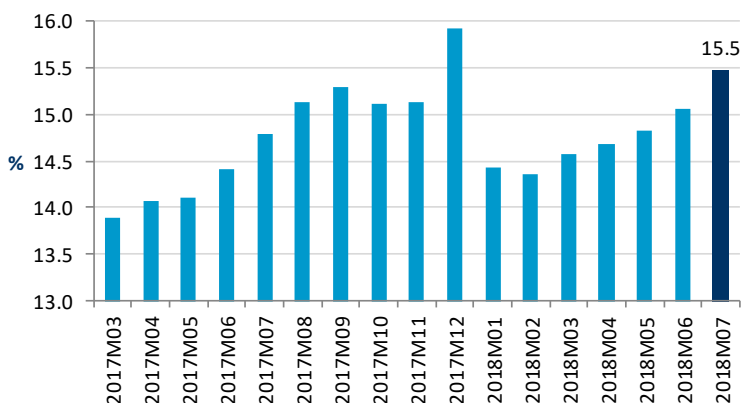

България: Паричен сектор

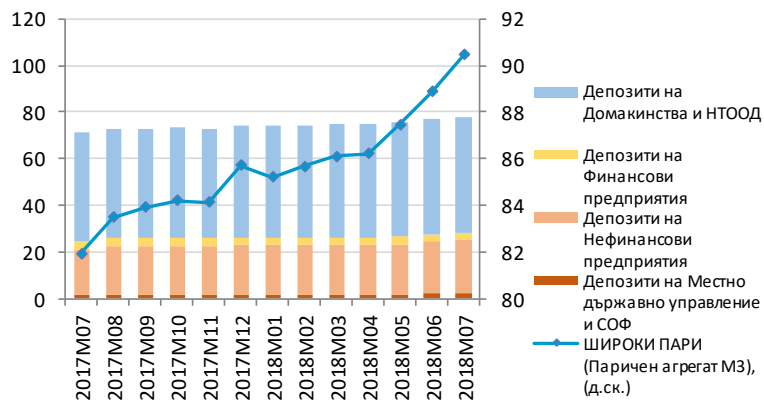
Кредити и вътрешен кредит (млрд. лв.)

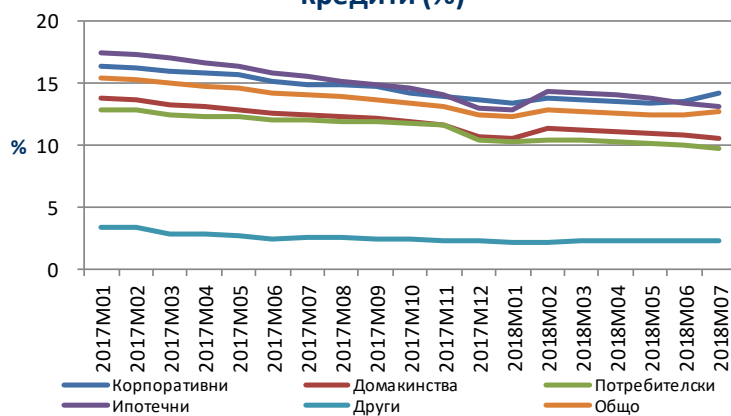
Пари в обращение/БВП (%)

Депозити и широки пари (МЗ), (млрд. лв.)

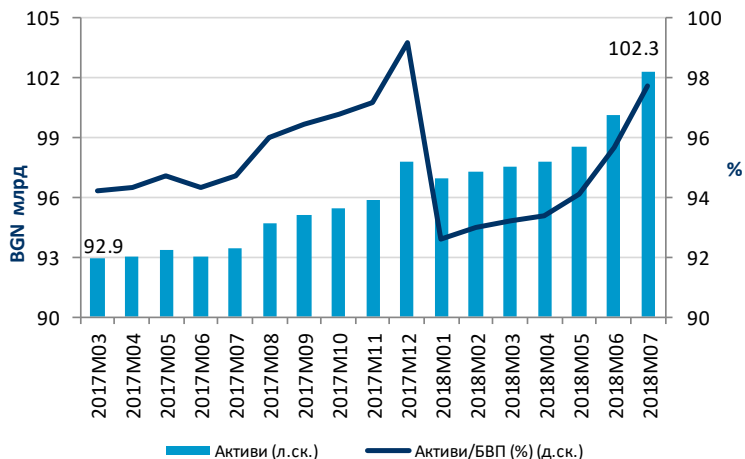

Банков сектор: Лоши и преструктурирани кредити (%)

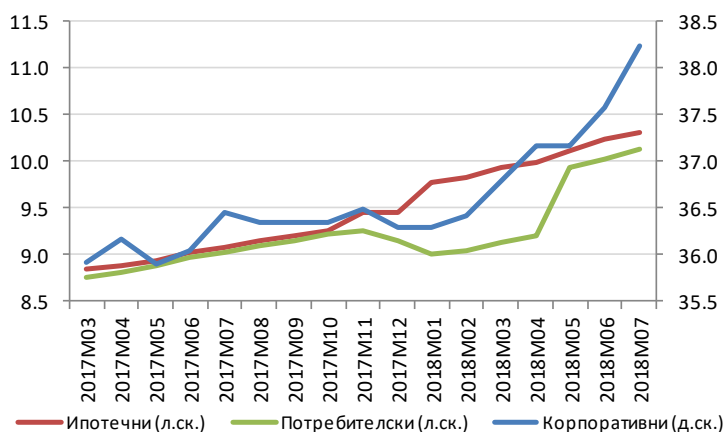

България: Банков сектор

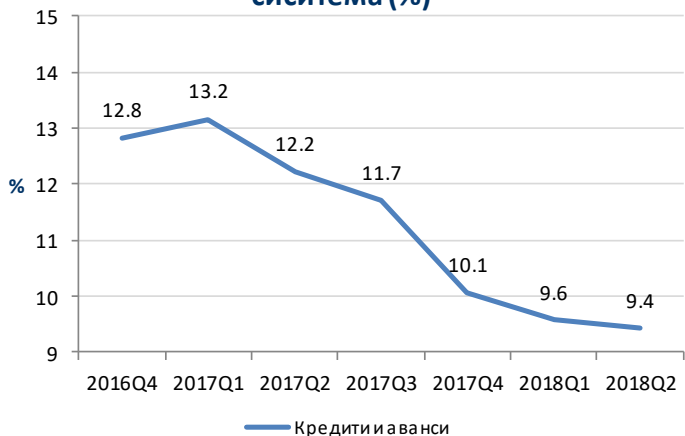
Активи

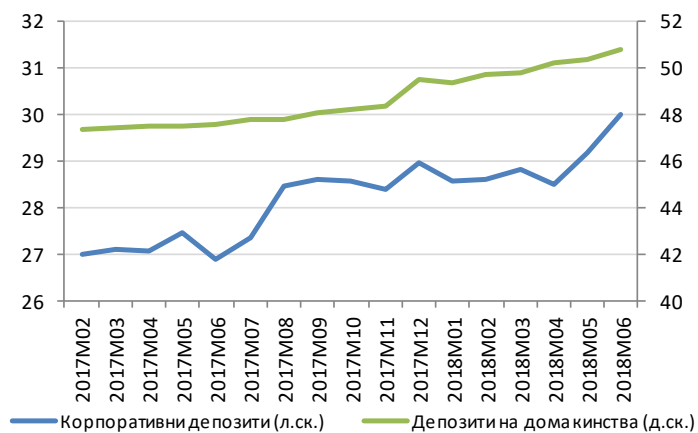
Кредити (BGN млрд)

Необслужвани кредити в банковата система (%)

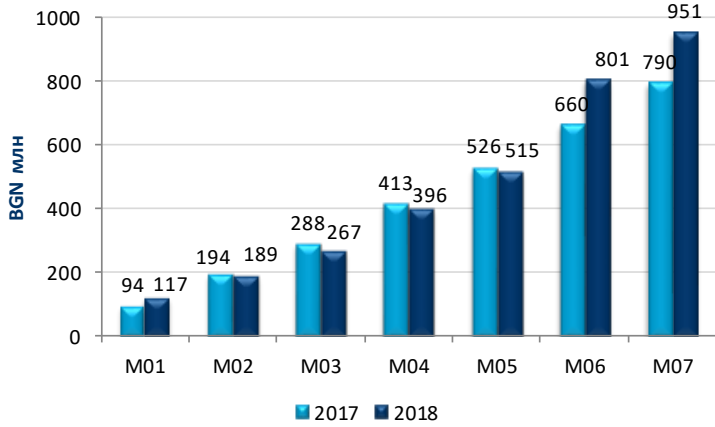

Депозити (BGN млрд)

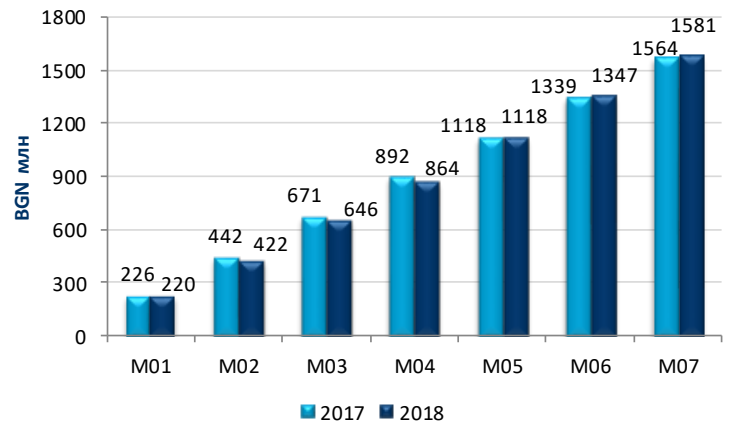

България: Банков сектор

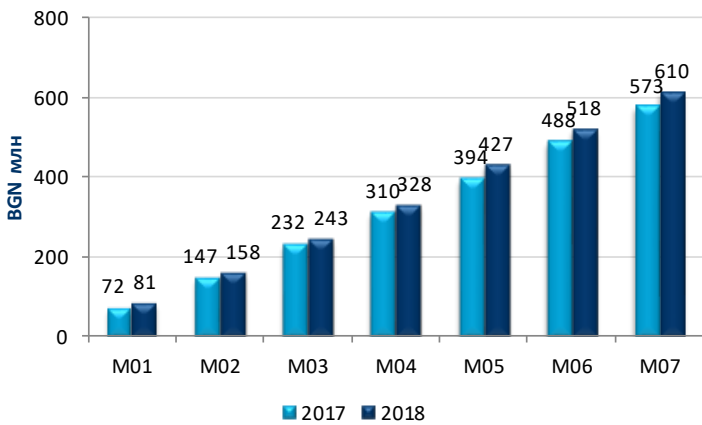
Нетна печалба

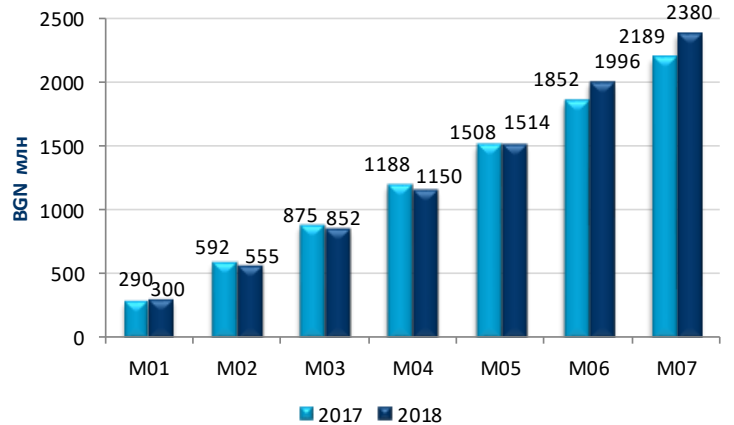
Нетен лихвен доход

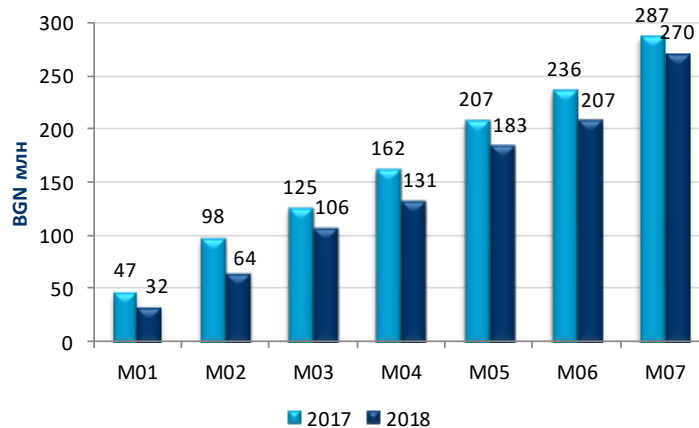
Нетен доход от такси

Нетен оперативен доход

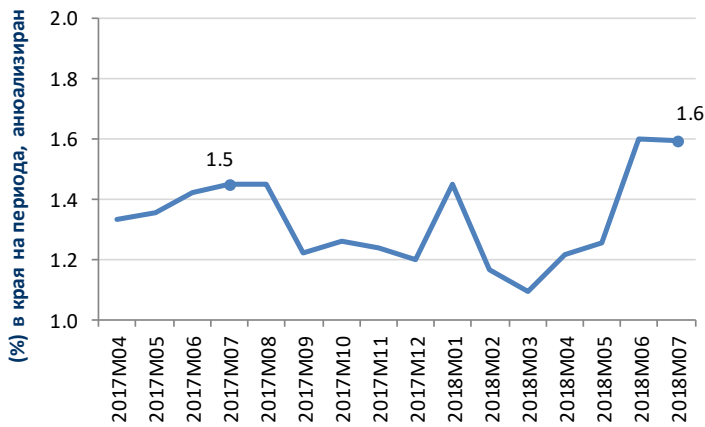

Обезценки

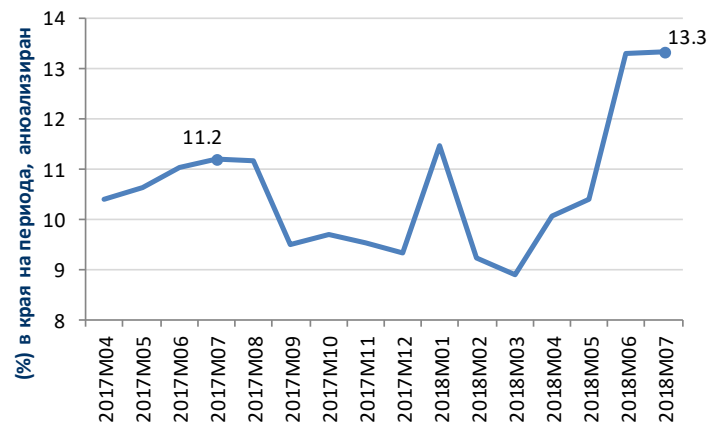

България: Банков сектор

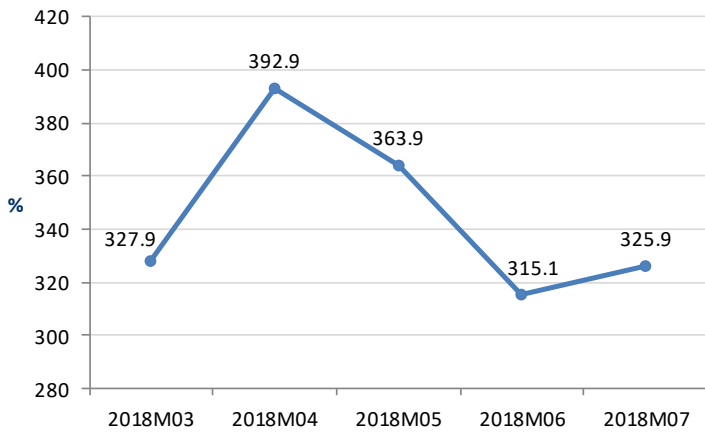
Възвръщаемост на активите (ROA)

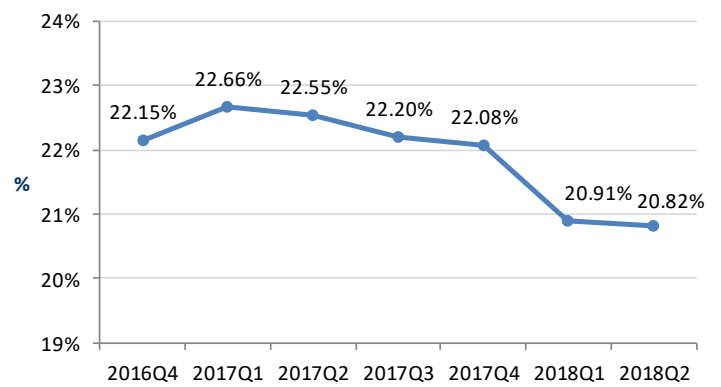
Възвръщаемост на капитала (ROE)

Коефициент на ликвидно покритие, %

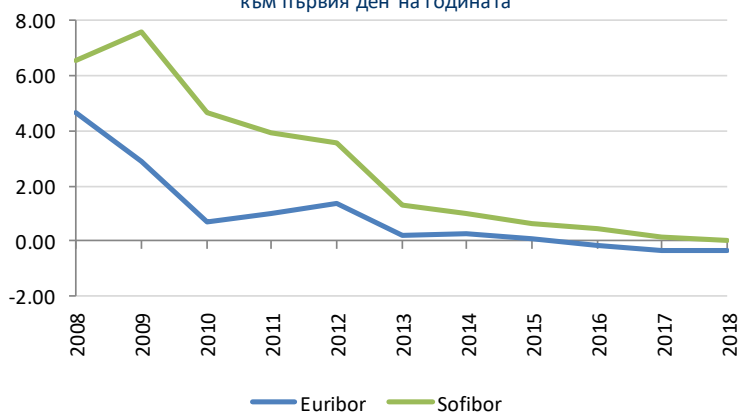
Съотношение на капиталова адекватност

България: Индекси и лихвени проценти

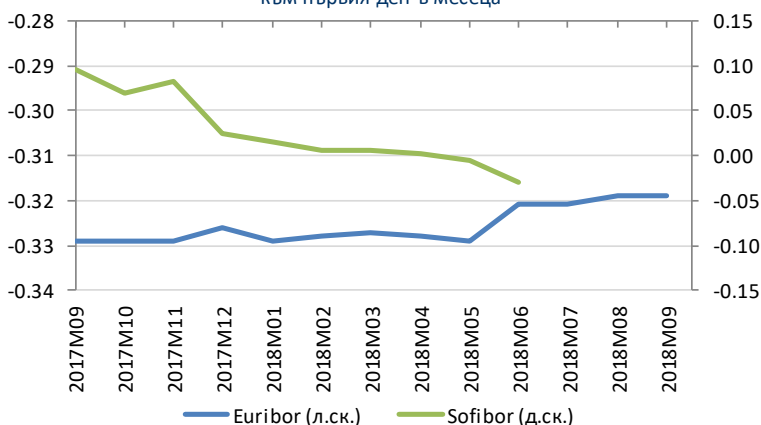
3-месечни индекси

към първия ден на годината

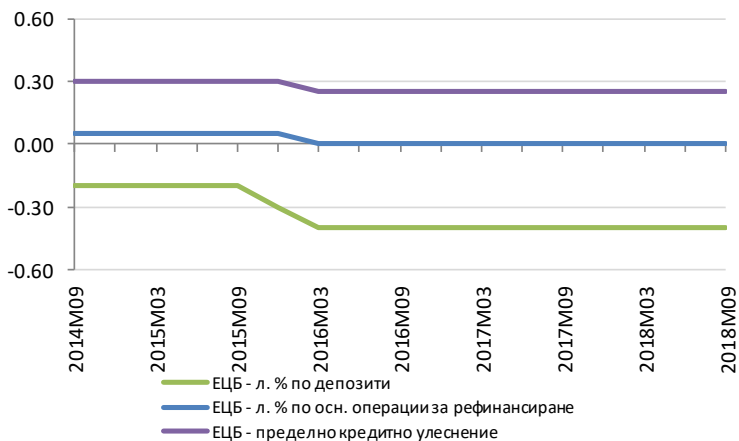

3-месечни индекси

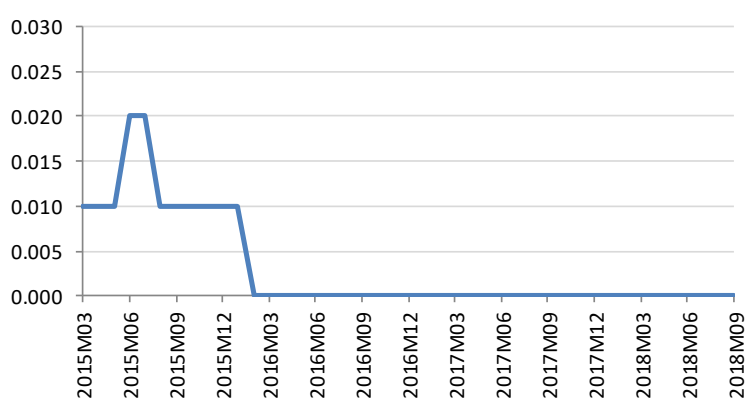
към първия ден в месеца

Лихвени проценти (%)

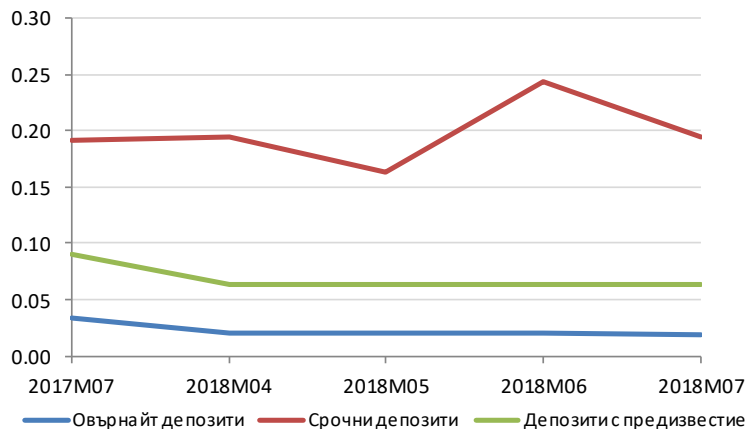

Основен лихвен процент на БНБ (%)

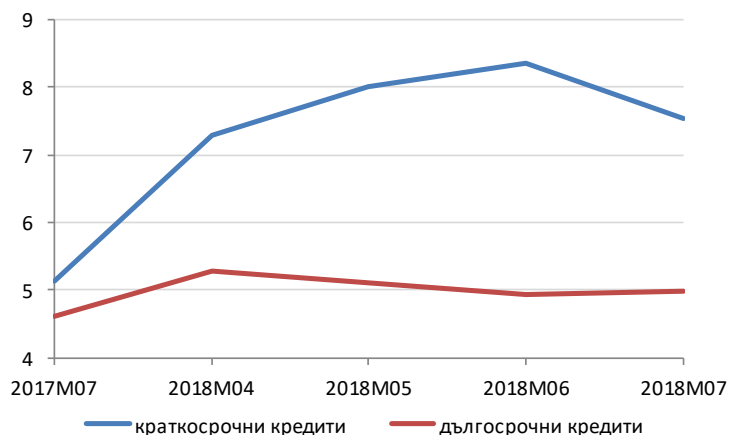

България: Лихвените проценти по нов бизнес по депозити и кредити

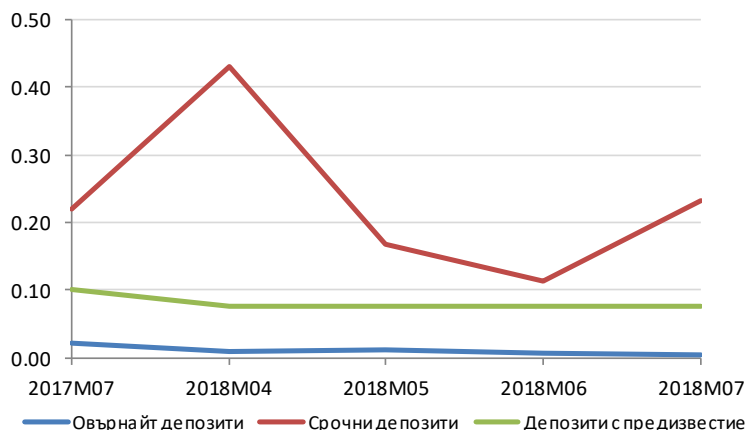
Лихвени проценти (%) в BGN

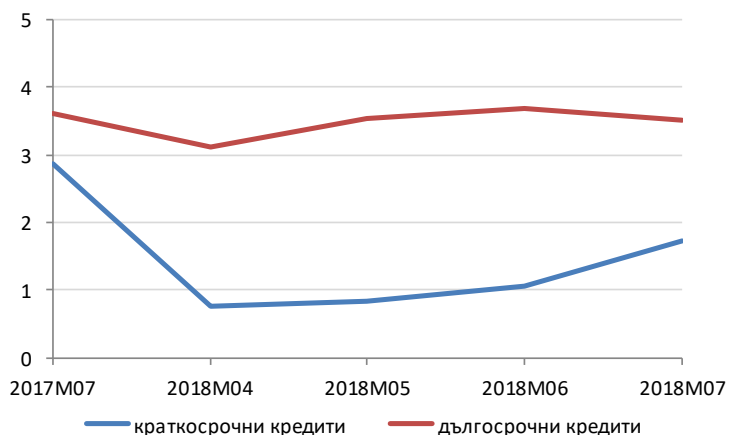
Лихвени проценти (%) в BGN

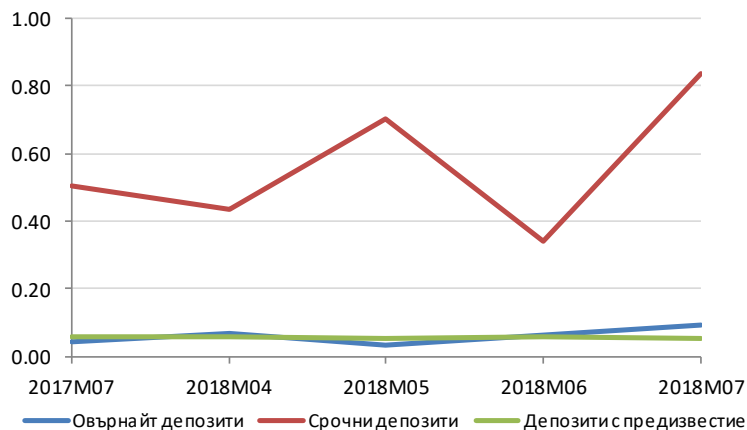
Лихвени проценти (%) в EUR

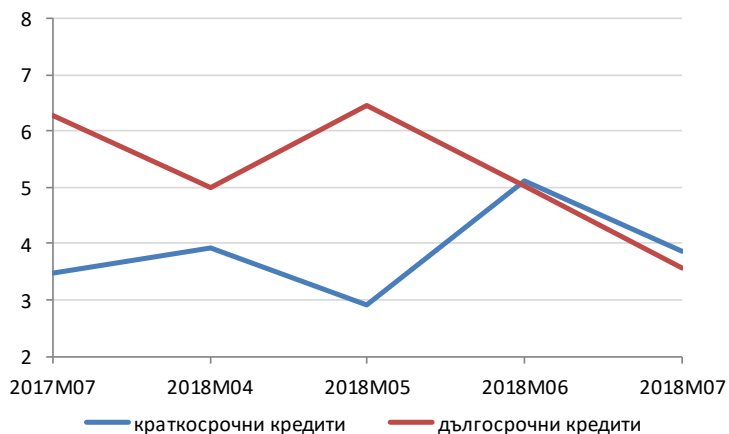
Лихвени проценти (%) в EUR

Лихвени проценти (%) в USD

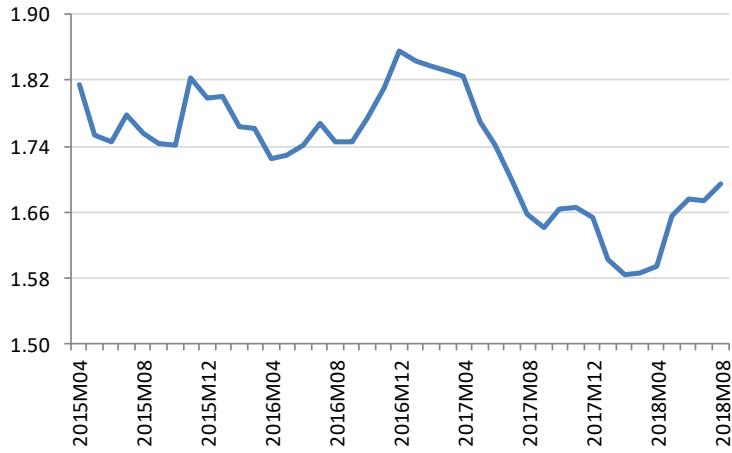

Лихвени проценти (%) в USD

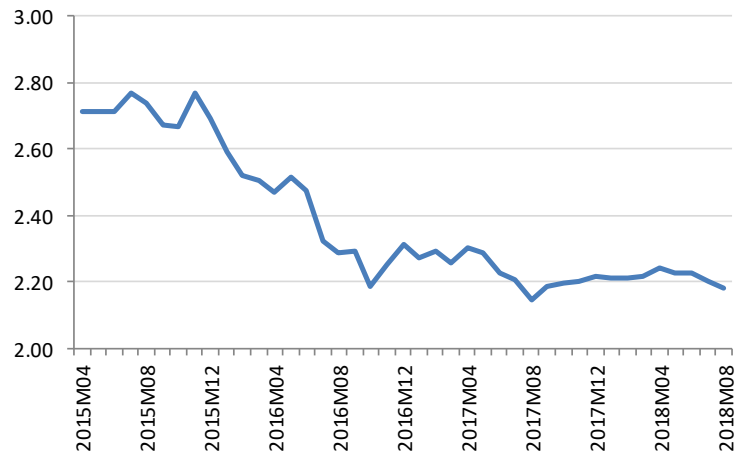

България: Валутни курсове

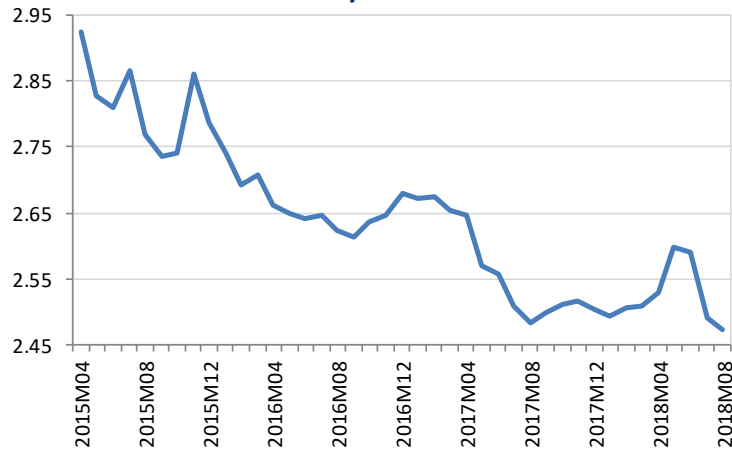
BGN/USD

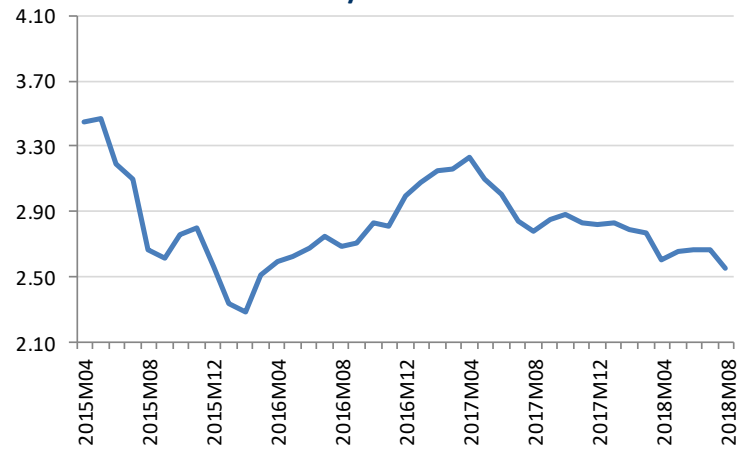
BGN/GBP

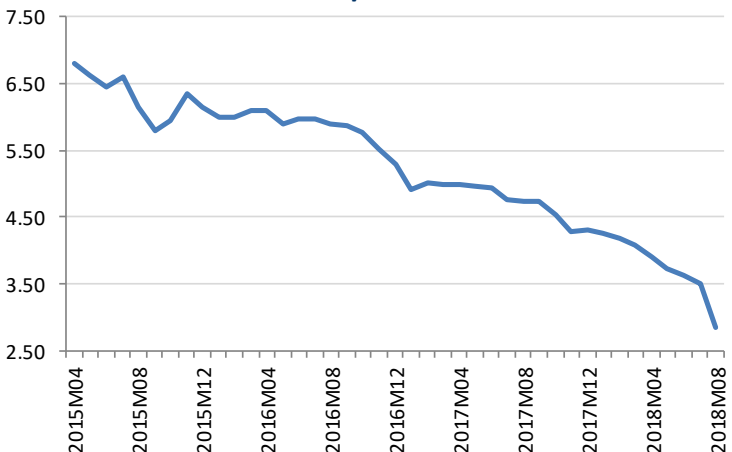
BGN/10CNY

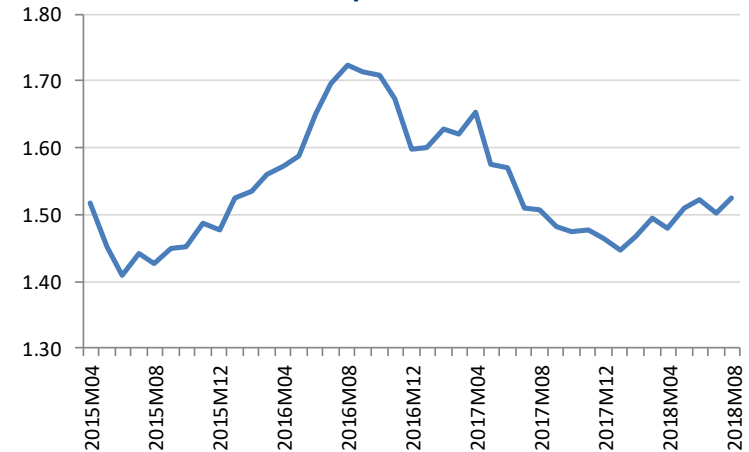
BGN/100RUB

BGN/10TRY

BGN/100JPY

ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Управителният съвет на ЕЦБ определя основните лихвени проценти за еврозоната, както следва: Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране (MRO), който осигуряват основната ликвидност на банковата система. Процентът на MRO определя цената, при която банките могат да получат заем от централната банка за период от една седмица. Процентът на депозитното улеснение, който банките могат да използват за овърнайт депозити в Евросистемата. Лихвеният процент на депозитното улеснение е един от трите лихвени процента, който ЕЦБ определя на всеки шест седмици като част от своята парична политика. Ставката определя лихвата, която банките получават за внасяне на пари в централната банка за една нощ. От юни 2014 г. този процент е отрицателен. Ставката на пределното кредитно улеснение, която предлага овърнайт кредит на банките от Евросистемата. Ако банките имат нужда от пари през нощта, те могат да заемат от пределното кредитно улеснение срещу по-висок процент.

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 г. в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от европейската система на централните банки и европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износет на стоки за първите два месеца на 2015 г. е в размер на 3483,1 млн. EUR, като се увеличава с 249,1 млн. EUR (7,7 %) в сравнение със същия период на 2014 г. (3234 млн. EUR). Вносет на стоки за януари – февруари 2015 г. възлиза на 3856,9 млн. EUR, като се повишава с 58,9 млн. EUR (1,6 %) спрямо същия период на 2014 г. (3797,9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 373,8 млн. EUR (0,9 % от БВП), като дефицитът намалява със 190,2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 г. (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1,3 % от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53,9 млн. EUR (при 94,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128,2 млн. EUR (при 137,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9,4 млн. EUR (при 5,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16,6 млн. EUR (при положителни в размер на 108,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015 г.) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публика-

цията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на брутния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсация на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват брутния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно ЕУРпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена “страна на произход”.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена “страна на потребление”.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническия транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСГП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, “Пътнически транспорт” и “Компенсация на наетите - кредит” на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценките за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Национал-

ният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010 За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсации на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009. Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услу-

ги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10 % от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж “European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332).

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10 % от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсовите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – производствен метод - национално ниво

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху

продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - Метод на доходите - национално ниво

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

Наблюдение на потребителите

Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (154 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0,5.

С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие“ на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

Инвестиционна активност в промишлеността

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетиранието на мениджърите се провежда два пъти в годината - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомвриското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

Индекси на промишленото производство, индекси на оборота в промишлеността

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

Туризм

При наблюдението и разработката на данните за туризма Националният статистически институт (НСИ) е възприел дефинициите, препоръчани от Световната организация по туризъм и Методологическото ръководство на Евростат. Съгласно тези дефиниции международен турист е всеки посетител, пристигащ в друга страна, която не е страната на неговото постоянно местоживееие, поне за 24 часа, но за не повече от една година, и чиято основна цел не е извършване на дейност срещу заплащане.

Целите на посещение в дадена страна могат да бъдат:

- екскурзия, почивка или развлечения (посещения на културни или исторически забележителности, спортни мероприятия и др.);
- гостуване (при близки или познати);
- служебна цел (командировки, участие в конференции, конгреси и симпозиуми и др.);
- други (образование, лечение и др.).

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са получени на базата на месечна информация от Министерството на вътрешните работи (МВР) и извадково изследване на НСИ сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на базата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са получени въз основа на регулярно провежданото от НСИ месечно извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Индекси на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизирани индекси на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година.

Индекси на цени на производител на вътрешния и на международния пазар в промишлеността

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания за Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на подбраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара”. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. ДДС също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;

- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуването на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица, и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50 % от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопанските продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализация на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките на междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input 1) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, наблюдавани в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Националната класификация на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). Класификацията ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и брунтните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва брунтните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банкови резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Парич-

ният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклаифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100. SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от

3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

Отказ от права: Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като KBC, HSI, МФ, БНБ, ОИСР, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степенята, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и KBC не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.